

Cele trume ujetnikov v Siciliji

POROČILA IZ SICILIJE IN DRUGIH BOJNIH FRONT

Zavezniški stan v Severni Afriki. — V Siciliji še vedno ni prišlo do resnih spopadov. Ameriška vojska, ki prodira na jugozahodni strani otoka in je v prvih petih dnevih zavzela dve glavni letališči in dve mesti, je imela do sedaj še največ dela, pa je tudi dobila največ ujetnikov, namreč 8.000 v prvih petih dneh. Angleži in Kanadci so v tem času ujeli 4.000 ujetnikov. Ujetnike prepeljejo takoj v Severno Afriko. Britanska Osmo armada prodira na vzhodni strani otoka proti severu, je dospela že do mesta Catania, prodira pa tudi v notranjost v zahodni smeri. Predvsem hočejo odrezati Sicilijo od italijanske celine.

Ves ta čas ni ogromno zavezniško brodovje pri Siciliji naletelo na noben odpor. Osišče je poslalo ojačenja skozi pristanišče Palermo, na severni strani otoka. Nemci pravijo, da mislijo Zavezniki napasti še neke druge na jugu, ker je poslal general Eisenhower v Sicilijo le del tistih čet, ki jih je zbral v Severni Afriki. General Eisenhower, vzhovni poveljnik zavezniške vojske, je

sam prišel pogledat, kaj delajo njegovi vojaki v Siciliji. General Patton vodi Sedmo amer. armado in se sam bojuje v prvih vrstah, general Alexander se je tudi zglasil v Siciliji.

Na ruski fronti gre bolj počasi; Nemci ne morejo naprej, nazaj pa tudi ne gredo radi; baje jim je sam Hitler šel dat korajže. V pacifiškem okrožju bodo Japonci vsak hip izgubili Mundo. Ob kitajski obali so naši bombniki potopili tri japonske ladje z zalogami. Na severu so naši zopet trikrat obstrlevali otok Kiska. Angleži in ameriški letalci razbijajo nemška letališča in tovarne za letala, posebno pa so te dni obdelovali nemško mesto Aachen, silno važno železniško križišče, skozi katero mora iti vsa nemška vojna zalog namenjena za francosko in belgijsko obalo.

MARTINIQUE, GUADELOUPE NA STRANI ZAVEZNIKOV

Washington, D. C. — Martinique, ki je bil dolgo na sumu kot slab člen verige v obrambi Amerike v Karibjskem morju, ker je bil pod oblastjo višijske francoske vlade, se je te dni pridružil odločno zavezniški strani, ko je prišla na svetlo novica, da je na njem prevzel kontrolo Francoski narodni odbor za osvobodjenje.

Naš državni urad je naznanil, da je imenovan odbor, ki mu skupno načelujeta generala Henry Giraud in Charles de Gaulle, imenovan za francoskega višjega komisarja Antilskih otokov Henrija Hoppenota, člana francoskega vojaškega poslanstva v Washingtonu. Dne 14. julija, na francoski narodni praznik, bastiljski dan, je prispel na imenovane otoke in prevzel poveljstvo.

Ta sprememba pomeni najprej, da bodo Zavezniki pridobili štiri francoske vojne ladje in 11 trgovskih ladij. Bojne ladje so tri križarke in ena nosilka aeroplanov. Predno bodo

mogli Zavezniki vse te ladje uporabljati, jih bodo morali dati popraviti in prenoviti.

Domnevajo tudi, da bo zavezniška blagajna pridobila blizu 300 milijonov dolarjev v zlatu, ki so jih prinesli na Martinique, ko je padla Francija. Toda naš Vojni urad ni nič izrecno omenil o tem.

Ta sprememba-pa bo tudi v neposredno korist imenovanih otokov, ker bodo Z. D. zdaj tam prenehale s svojo blokado, tako da bodo mogli prebivalci na otokih Martinique in Guadeloupe zopet prosto uvažati, v prvi vrsti hrano. Sicer so pa Z. D. že poslale zdaj tja ladje, obložene do vrha z vsemi možnimi dobrimi stvarmi.

RAZNE NOVICE IZ NAŠE DOLGE VASI CHICAGE

Chicago, Ill. — Prva novica je dobra. Prihaja iz Chicago in Washingtona obenem. Čičaške klavnice in washingtonski OPA zastopniki nam obljubljajo, da nam čez teden dni ne bo treba več stradati govedine, ker je bo za vse dosti na razpolago.

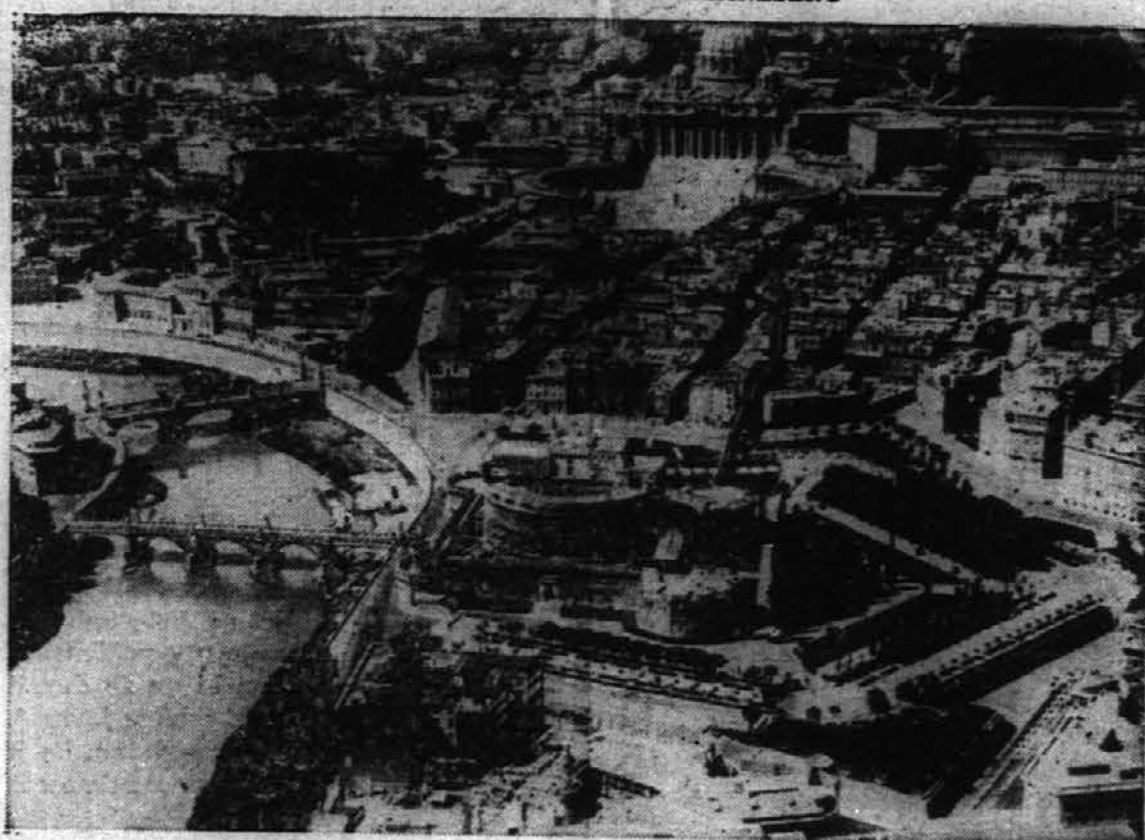
Klavnice so dobile te dni veliko zalogo goveje živine, ki jo koljejo vsak dan, kar najbolj hitro morejo. Samo v ponedeljek so na pr. zaklali 18.000 juncev. To meso bo na prodaj ne prej kot prihodnji ponedeljek, ker vzame celi proces kakih 7 dni.

Mestni odbor se je končno zavzel, da dobi južna stran Chicage boljše pitno vodo, kakor je zdaj. S 35 proti 7 glasov je odbor odobril kontrakt za \$954.000 za napravo dveh do-

datnih edinic, ki bodo precejla vodo na koncu 79. ceste. Zastopnik za javna dela, Oscar Hewitt, je izjavil, da mora biti to delo izgotovljeno v 400 dneh; tako se glasi pogodba.

Domalega vsi naborni uradi v Chicagi pravijo, da so izčrpali zalogo samskih moških in da zdaj kličejo poročene, moške k vojakom, med njimi tudi take, (Nadaljevanje na 6. str.)

MORDA TUDI RIMU NE BO PRIZANEŠENO

Pogled na Rim z baziliko sv. Petra in delom Vatikana. Mussolini in njegovi oprode kričijo, da nihče ne sme bombardirati Rima. Če ga res ne bodo, je pa spet drugo vprašanje. Uradni zastopnik Kraljevih letalskih čet (RAF) je pred kratkim izjavil, da morajo Italijani takoj prenehati z vsemi vojnimi delavnostmi v tem mestu, če hočejo, da ne postane vojna tarča.

VOJAŠKE VDOVE BODO DOBIVALE \$50 NA MESEC

Washington, D. C. — Dne 14. je odredba o pokojnini za vdove in otroke padlih vojakov postala zakon; predsednik Roosevelt jo je podpisal. Vdove za vojnimi veterani bodo prejemale — brez ozira na starost — po \$50 na mesec. Prej je bilo tako, da so tiste, ki so bile stare manj kot 50 let, dobivale \$38 na mesec, one nad 50 let pa \$45 na mesec.

Vdova z enim otrokom bo dobivala po \$65 in po nadaljnjih \$13 za vsakega nadaljnjega otroka. Prej se je pokojnina spreminjala z ozirom na starost otrok.

Veteranska uprava sodi, da bodo sedanje zvišane pokojnine stale državo nad štiri in pol milijona že prvo leto več, kakor če bi bilo ostalo po starem.

PET LET ZAPORA ZA BLEBETANJE

London, Anglija. — Vojaško preko sodišče je obsodilo fanta vojaka iz North Minneapolis, Minn., po imenu Pvt. Arthur J. Ingebrechtsen, na pet let zapora, ker je razodel podrobnosti nekega novega bojnega letala med pogovorom z dvema angleškima letalcema v pričujočnosti civilistov. Tako sporoča glavni stan Osme zračne armade Z. D.

Fant je bil malo preveč pil in je blebetal iz ne previdnosti, ne iz kakih izdajalskih namenov, vendar ga vse to ni opravičilo. Kar je povedal, bi prav lahko prišlo na ušesa sovražnikovim ogleduhom in tako zmanjšalo učinkovitost teh letal in povzročilo resno izgubo življenj med ameriški četami.

JUGOSLOVANSKI GERILCI ZAVZELI MESTO

London, Anglija. — Jugoslovanska vlada v zamejstvu poroča, da so jugoslovanski gerilci v vzhodni Bosni vzeli Nemcem mesto Zvornik ob reki Drini. Pri tej priliki so dobili tudi veliko zalogo municije.

KRIŽEM SVETA

Buenos Aires, Argentina. — Ramirezova vlada je te dni razpustila 8 argentinskih organizacij, ki delujejo na strani Zaveznikov, ter neko veliko unijo in neki veliki klub, ki sta delovala v prid Osišča. Domnevajo, da se je vse to zgodilo zato, ker so te organizacije dajale potuho komunistom, ki jih hoče omenjena vlada iztrebiti iz Argentine.

London, Anglija. — Medtem ko se v ostali Evropi rodi vedno manj otrok, se jih je v Angliji rodilo v prvih treh mesecih tega leta 171.819, to je več, kakor v katerih koli drugih treh mesecih zadnjih 15 let.

London, Anglija. — Ena sama grška ladja rušilka je zavzela mesto Augusta v Siciliji, ki šteje normalno 17.000 prebivalcev, zdaj pa so našli tam samo eno osebo. Ko je bilo mesto obstrlejavano iz morja, so vsi drugi pobegnili.

Scott Field, Ill. — V tukajšno radio šolo za letalce hodijo zdaj tudi francoski letalci, ki so jih poslali sem iz Severne Afrike, da se pri nas izvežbajo v radio občevanju.

Moskva, Rusija. — Na ruski fronti so Nemci začeli rabiti na stotine velikanskih topov, ki so spredaj zavarovani z 8 inčev debelo jekleno ploskvijo, ob straneh pa s 3 inč debelima ploskvama. Ta top je silen in ga je težko ustaviti, kljub temu pa so jih Rusi zadnje dni razbili več sto.

Zavezniški stan, Sicilija. — Zavezniki so zajeli že na tisoče italijanskih vojakov, pa tudi precej nemških vojakov in častnikov vmes. Italijanski so oblečeni kakor kakšni postopači, Nemci pa so umiti in obriti, ter lično oblečeni. Nemški ujetniki so sami zase in nočejo imeti nobenega opravka z italijanskimi, kakor da bi bili ti garjevi.

KAKO SE GODI NAŠIM VOJAKOM V SICILIJ

Zavezniški stan, Severna Afrika. — Del južnega obrežja, ki so ga Amerikanci zasedli v Siciliji, je podoben kalifornijskemu. Zelenjave in sadja je tam kolikor kdo hoče. In naši fantje so se hitro udomačili. Za eno samo cigareto si lahko kupijo veliko sočno bučo (water melon), zraven pa še pol ducata okusnih malih buč (cantaloupes).

Ze prvi dan so si kupili kravo, ker jim je bilo dolgčas po ameriškanih hamburger sendvičih. Tisti večer so jih imeli zadosti, in napravljeni so bili iz resnično svežega mesa.

V mestu Licata, na primer, so se domačini v svoji radovednosti zbrali okrog naših vojakov in so se prav prijazno obnašali, kakor bi hoteli reči: Kaj ste pa delali, da niste prišli že prej!

TATOVJI ZADUŠILI KOKOŠI S PLINOM

Kankakee, Ill. — Na farmi Ed Simpsona blizu mesteca Manteno, Ill., so tatovi s strupenim plinom zadušili okrog 500 kokoši. Kakih 450 so jih odnesli, 46 pa so jih pustili za seboj. Tako poroča policija v Kankakee. Sedaj na patološkem oddelku Illinois univerze raziskujejo, če je ta plin škodljiv za ljudi, ki bi jedli te kokoši.

SLOVENSKI GERILCI POBIJAJO ITALIJANSKE ČETE

London, Anglija. — Po jugoslovanskih virih so se te dni ostro spoprijele fašistovske čete in slovenski gerilci v "severovzhodni Italiji" med "Trieste" in "Caporetto". En sam spopad je trajal celih 24 ur in je stal Italijane 60 mrtvih. V nekem drugem spopadu pa je bilo ubitih 80 Italijanov.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

IZGLEDA, DA SO KRŠKI OKRAJ ZASEDLI NEMCI

Po naslednjem viru so Naziji pograbili tudi krški okraj in ga priklopili Spodnji Štajerski. — Ali so tisti, ki so se dali zapisati za Slovence, še obdržali svoja posestva? Odgovora ne vemo.

Nasilno ponemčevanje Slovenije

Budimpeštanski list Pester Lloyd, ki izhaja v nemškem jeziku, poroča dne 13. aprila o "preureditvi" z emigrantskih knjig na Spodnjem Štajerskem. Iz tega poročila je razvidno, da nameravajo Nemci, ki so že razlastili — to je, oropali — na desetisoče slovenskih posestnikov in odgnali v suženjstvo skoro 200.000 Slovencev, še enkrat natančno pregledati dosežene rezultate in nadaljevati konfiskacije. Besedilo tega članka je naslednje:

"Uvedba novih zemljišnih knjig na Sp. Štajerskem"

"Madžarski minister zunanjih zadev opozarja madžarsko javnost potom časopisja na razglas, ki je izšel v 'Grazers Tagespost' od 6. marca 1943, ki naznanja, da bodo zemljiščne knjige v SPODNJEŠTAJERSKIH OKRAJH KRŠKO IN TRBOVLJE (podčrtal urednik) preurejene.

"Posestniki nepremičnin v teh okrajih morajo prijaviti svoja posestva v teku šestih tednov, ki slede 1. marca, in predložiti uradu komisarja za civilno upravo svoje lastninske dokumente.

"Kdor ne bi pravočasno prijavil svoje posesti in oddal zahtevanih podatkov, izgubi vse svoje lastninske pravice in po 31. decembru 1944 ne bo mogel zahtevati nikake odškodnine."

"Kdor ne bi pravočasno prijavil svoje posesti in oddal zahtevanih podatkov, izgubi vse svoje lastninske pravice in po 31. decembru 1944 ne bo mogel zahtevati nikake odškodnine."

Srditi odpor jugoslovanskih gerilcev

New York, 6. julija (United Nations Information Office). — Jugoslovanski gerilci — o katerih smo že poročali, da so prebili tri zaporedne linije nemško - italijansko - ustaško - bolgarskih čet — so z velikimi silami začeli proti-ofenzivo v Hercegovini in vzhodni Bosni. Na ozemlju vzhodne Bosne so zasedli gerilci štiri kraje in sicer, Vlasenico, Srebrenico, Olovo in Han Pijesak. Srebrenica je važno središče lesne industrije.

V Sloveniji so gerilci napadli dva vojaška vlaka in uničili več lesnih žag, ki so delale za Nemce.

Celokupne izgube jugoslovanskih gerilcev v peti ofenzivi "uničenja", katero je osiše poskusilo v teku mesecev maj in junij, štejejo 2.000 mrtvih in ranjenih. V teku te ofenzive je osiše — v cilju, da onemogoči domačemu prebivalstvu Hercegovine in vzhodne Bosne podpiranje gerilske akcije — kratko in malo vse civilno prebivalstvo deloma pobilo, deloma pregnalo. Izgnanci so mo-

rali v koncentracijska taborišča, katera so Italijani uredili pred nedavnim časom — sedem teh taborišč so pripravili samo za deportirance iz Črne gore. V enem samem taborišču v Kavaji se nahaja 5.000 Črnogorcev, dočim jih je 6.000 v Burealu in na Baru.

Štiri taborišča so odprli na albanskem ozemlju, toda koliko je tam interniranih, ni znano.

Imena nekaterih nacističnih pooblaščenecv na Gorenjskem

Posneto iz ljubljanskega Jutra od srede, 16. marca 1943. (V izvirnem besedilu)

Okrožno delovno zborovanje v Kranju je bilo sklicano nedavno. Okrožni stavbni vodja Pistotnik je pozdravil okrožnega vodjo Kussa in komisaričnega deželnega svetnika Albrehta Mickelza. Okrožni prosvetar Werner Lilling je predaval o večni Nemčiji.

Po predavanju dr. Schreyerja je okrožni vodja izročil trem tovarišem kolažne za ljudsko nego.

Imenovani so bili: Fr. Biber za krajevnega vodjo na Jezerškem, Ludvik Kloesch pa v Kranju; Obereder za predsednika okrožnega sodišča v Kranju, Pototschnig za krajevnega vodjo pri Sv. Križu, Seschko pa v Naklem; ravnatelj Pavel Schmid za okrožnega tiskovnega vodjo v Kranju, Schwandtner pa za okrožnega propagandnega vodjo glavnega urada v Kranju.

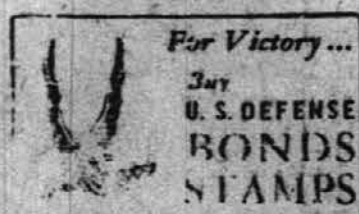
Dalje so bili imenovani za krajevne voditelje: Schwenig v Črnučah, Straus v Selcah in Stiasky v Sori."

Izpred vojnega sodišča

(Posneto iz Bazovice, št. 68 z dne 23. maja 1943.)

Vojaško vojno sodišče Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil Slovenija-Dalmazia, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti: TOMCU VALENTINU, sinu Franca in Franciške Gregorij, rojenemu v Podložu 7. II. 1916; tam bivajočemu, nahajajočemu se v zaporu. Obtožen je bil zločina, ker je od junija 1942 bil član prevratne družbe Osvobodilne fronte in je pripadal vojaški organizaciji te združbe in ker je v omenjenih okoliščinah posedoval in nosil orožje brez dovoljenja.

Iz teh razlogov je sodišče Tomca Valentina spoznalo za krivega pripisanih mu zločinov in ga obsodilo na skupno kazen DOSMRTNE JEČE.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday.

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kdaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za točkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka s jutraj prejšnjim tednom. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

ZAKAJ RUSIJA NE PRIZNA FRANCOSKE ADMINISTRACIJE V AFRIKI?

Ko se je v Afriki komaj dobro sestavil francoski upravni odbor, ki naj vlada francoska posestva v Afriki, in so istega priznali v Londonu in Washingtonu, so nekateri politični opazovalci in komentatorji že začeli popraševati, zakaj ni uradnega priznanja tudi iz Moskve glede francoskega upravnega odbora v Afriki. V Moskvi so odgovorili kratko, da Sovjetska Rusija ima svoje razloge glede tega. Odgovor je bil zanimiv, ker je omenil, da so razlogi zato, ni pa povedal, kakšni so ti razlogi. Kakšni so?

Te dni pa je odgovoril neki češki članek v londonskem listu "Mirror" na taka popraševanja glede Sovjetske Rusije in pravi, da je Rusija s svojega, kakor tudi z vseslovenskega stališča popolnoma na pravem mestu, da se glede Francije zadržuje, kakor se. Ne sme se pozabiti, pravi članek, ki ni podpisan s polnim imenom, kako nerodno in klaverno se je zadržala Francija, ko se je dogodila sramotna monakovska kupčija, ko je bila Čehoslovaška sramotno izdana in prodana radi bojzljivosti in strahopetnosti francoskih voditeljev. Francija je bila tista, ki je kumovala Čehoslovaški po zadnji vojni in se za njo tudi vsestransko potegovala. Čez dobrih 20 let jo je sramotno zapustila in prodala. Rusi so že tedaj ožigosali francosko politiko glede monakovskega dogodka, da je gnila in preveč sebična. Le za lastno ugodje jim je bilo, za druge se niso menili. S prodajo Čehoslovaške je francoska politika zgubila ves svoj prestiž. Tudi Hitler je moral spoznati v tistih trenutkih, da Francija nima resnih moči, pač pa plašljivce. Pozneje se je to tudi pri vodstvu vojske prav tako pokazalo. Rusi so Franciji silno zamerili, ker je svojo moralno dolžnost do manjših dežel tako bojzljivo odložila.

Baš monakovski dogodek je postavil Ruse v zelo kritičen položaj. Hitler oboje od zob. Zapadne demokracije države nepriljubljene, brez pravih resnih voditeljev. V Moskvi so to dobro videli. Hiteli so s pripravami, a čas je prehitro brzel. Zadnja bilka je bila za Moskvo pakt s Hitlerjem in ta bilka je rešila Moskvo pred prehitrim napadom. Ko se je napad tako zavlekel vsaj za leto in pol, je bilo mnogo pridobljenega. Rusija se je med tem toliko pripravila, da je od tedaj pa dosedaj heroično zadržavala velikanski nazijski vojni stroj, pa ga tudi oslabila in ga celo pred lanskim porazom pred Moskvo, lanske jeseni pa pred Stalingradom. Če jemljemo v upoštevanje, da so Nemci zasedli skoro petino ruskega ozemlja, na katerem je več, kakor 40 milijonov prebivalcev, pa je v kljub temu vzdržala in bila v stanu izvajati že dvakrat končne odločilne bitke v obeh velikih nemških ofenzivah, kaže ruski narod velikansko odločnost, zavest in nedosegljivo junaštvo. In baš ta zavest, da Rusija nosi vso moralno in drugo težo v tej vojni in jo ona tudi junaško nosi naprej, ji diktira naj mehkužnih francoskih voditeljev, ki nosijo veliko odgovornost radi svoje malomarnosti do Nemčije preveč hitro ne prizna. Celotno to se daje razumeti, da so Rusi mnenja, da Francija si mora najprvo priznanje zaslužiti, predno ga je vredna, da ga dobi. Samo kakšni odbori, v katerih se sebični nesložni voditelji še med seboj kavsajo, Moskvi ne imponirajo.

Drugi razlogi so. Med vsemi okupiranimi deželami se sliši v Franciji najmanj o kakih večjih odporih. Na Češkem, na Poljskem, v Jugoslaviji, v Grčiji, povsod so večji odpori, dasi imajo tamkaj ljudje manj priložnosti, veliko manj, kakor v Franciji. V Nemčiji je bilo poslanih na sto tisoče francoskih delavcev, kjer delajo v vojnih tovarnah za Nemce. Celotno francoske prostovoljce so rekrutirali pod Darlanom in Lavalom za rusko fronto. Spriču vsega tega Moskva pač ne more kar stopiti navdušeno pred svet in priznati uradno kak francoski odbor. Vsaj tako dolgo ne, dokler ta ne pokaže dejansko kak nastop proti osišču in se res ne izkaže vrednega takega zaupanja.

V Moskvi ne sedijo pri vladi nobeni bedaki, ampak zelo premetene osebnosti, ki se ne dajo nikomur vleči za nos, kakor so se to kaj radi pustili bivši slabiči ruski carji. In v tem je baš vsa sreča za Rusijo.

Pri mirovni konferenci, če kaj posebnega ne pride vmes, bo imela Sovjetska Rusija precej besede, če ne vodilno besedo, kar se tiče vsaj vzhodne in osrednje Evrope. Nemce že sedaj stresa mraz ob sami misli na to. Zato so se te dni začeli ponovno zaganjati v Ruse, da bi jih strli, ali vsaj oslabili. Uspeli ne bodo. Tudi če se Rusi ponovno umaknejo za par sto milj, to ne bo pomenilo poraza za Ruse. Rusi imajo zemlje več kot dovolj in umik za Ruse prav malo pomeni. Ravno obratno, čim globokejšje bodo Nemci zašli v ruski svet, toliko bolj bodo na zadnje tepeni.

VSELOVANSKI SHOD V DETROITU.

Detroit, Mich.

Vsi Slovenci v Detroitu in okolici ste v ljudno vabljeni, da se udeležite vseslovenskega shoda, ki se bo vršil v nedeljo 18. julija ob dveh dopoldne v Keyworth Stadiumu. Na programu bodo različni govorniki in sicer mestni župan Hamstranek, iz Pittsburgha sodnik Blair Gunther, iz New Yorka Brig. Gen. Clancy in Cap. Curnokoff, iz Chicagoa Joseph Martinek od Čehoslovaškega narodnega sveta, iz Mich. Frank Izbej in Pat Quinn. Nadaljnji govorniki iz naše naselbine bo naš jugoslovanski junak ameriške armade Corp. Jakšič, ki se ravno nahaja na dopustu; o njegovih junaških delih so že pisale razne ameriške novine. Na tem shodu nam bo dana prilika, da ga bomo slišali osebno. Tudi iz naše slovenske metropole Clevelanda je bil povabljen naš rojak župan Lavše, ali v svoji brzjavki, katero nam je poslal, nam želi največ uspeha in pravi, da mu je jako žal, ker se ne more udeležiti tega shoda. Druga oseba, ki je bila povabljena, pa se ne more udeležiti, je naš podpredsednik Henry Wallace.

Posebna pomembna točka na programu bo, ko bodo krstili vojaški tank na ime "Slovenski tank." Ta tank mora biti plačan samo z bondi, katere bodo kupili Slovani, in sicer v času od 18. junija pa do 18. julija. Toraj pozor vsi! Kdor je kupil bonde v tem času, bodi v tovarni ali na banki, naj si prepíše njihove številke in jih prinese na shod, ali pa, ako pride v dotiko z osebo, ki ima za to pripravljene listine, naj tako listino izpolni. Kdor pa želi kupiti bonde na shodu, to tudi lahko stori. Na shodu bo tudi mogoče darovati kri za naše vojake. Prva oseba, ki bo darovala kri, ba mati korporala Jakšiča. Sledil jo bo George Pirinsky, tajnik Michiganskega slovenskega kongresa.

Namen tega shoda je, da pokažemo predsedniku Rooseveltu, da smo ameriški Slovani pripravljeni pomagati z vsemi močmi, dokler ne bodo naši sovražniki poraženi. Slovenci, sedaj pa na delo! Kdor lahke kupi bonde, naj to stori. Kdor si misli, da lahko daruje kri, naj se prijavi takoj. Zapomnite si, da se shod vrši to nedeljo 18. julija ob 2. uri popoldne v Keyworth Stadiumu, na koncu Roosevelt ulice in Jos. Campan.

Frank Hrescak, predsednik postojanke št. 1. SANS.

NOVICE IN ODMEVI.

Joliet, Ill.

Koncem minulega meseca je nastopilo vroče poletje. Spomladi letos sploh niti imeli nismo veliko, kajti so bile še

začetkom minulega meseca vrhne suknje še v vsakdanji rabi. Šele kresne dni je vročina nastopila, pa se je morala kmalu umakniti burji, ki je privihrala iz severozapada in pognala živo srebro v toploti 18. julija ob dveh dopoldne v Keyworth Stadiumu. Na programu bodo različni govorniki in sicer mestni župan Hamstranek, iz Pittsburgha sodnik Blair Gunther, iz New Yorka Brig. Gen. Clancy in Cap. Curnokoff, iz Chicagoa Joseph Martinek od Čehoslovaškega narodnega sveta, iz Mich. Frank Izbej in Pat Quinn. Nadaljnji govorniki iz naše naselbine bo naš jugoslovanski junak ameriške armade Corp. Jakšič, ki se ravno nahaja na dopustu; o njegovih junaških delih so že pisale razne ameriške novine. Na tem shodu nam bo dana prilika, da ga bomo slišali osebno. Tudi iz naše slovenske metropole Clevelanda je bil povabljen naš rojak župan Lavše, ali v svoji brzjavki, katero nam je poslal, nam želi največ uspeha in pravi, da mu je jako žal, ker se ne more udeležiti tega shoda. Druga oseba, ki je bila povabljena, pa se ne more udeležiti, je naš podpredsednik Henry Wallace.

Koncem minulega meseca so v severnem Mišiganu obhajali stoletnico Baragovega prihoda na Severni polotok. Udeležila se sta tudi naša župnika. Smrtna kosa. — Tekom minulega meseca so umrli sledeči: Anton Baudek, star do 68 let, 15 Stone St. Tuka je bival do 50 let. Poleg soproge zapuščata tudi več sinov in hčera. — Thomas Ivanšek, star do 50 let, bivajoč na Marble St. Bolehal je dalj časa. Bil je rojen v našem mestu in ožji sorodnik onih Ivanškov na Krupi pri Semiču, ki so pred 40. leti ubili semiškega "Hudiča" in bili na okrožnem sodišču v Novem mestu oproščeni. Zapuščata ženo in par otrok ter brata. — Obesil se je v svojem hlevu znani Anton Rački, bivajoč na Harrison St., star 78 let. Teden prej se je vrnil iz umobolnice. Poleg žene zapuščata par vnukov. — Umrli je tudi znani Martin Papesh, star 56 let, bivajoč na Vine St. Vsem prizadetim naše sožalje, pokojnim pa večni mir!

Naši vojaki napredujejo. Poleg stotnikov (Captains), poročnikov (Lieutenants), saržentov, korporalov in drugih obojega spola, imamo zdaj tudi našega majorja, ki se imenuje John Stublar, čigar oče istega imena biva že dolgo let na tujakšnji Douglas St. Ta sarža ga je doletela nekje v Californiji minulo jesen, predno je odpotoval v Afriko. Upamo, da se skoro pojavi kak naš general ali pa admiral. Lt. John A. Zelko je bil te dni predstavljen iz Chicago. Aircraft posadke v okolico Washingtona, D. C.; H. Zalar, M. Rogina in Jos. F. Pirc pa so avanzirali za poročnike (shave-tails). Atta boys!

Zdaj imamo novega župana. V mestni zbornici so pikri izrazili na redu, odkar je bil naduti policijski načelnik Fornango (muzelini) po županu odstavljen.

Gospodarski napredek. Poroka se, da je Mr. F. J. Gospodarič (Cookie) v družbi svojega šefa kupil znani Woodruff hotel.

"V slogi je moč!" pravi pregovor. Ko je avstrijski predstolonaslednik Oton, ki boravi v Ameriki, pred nedavnim dobil dovoljenje za ustanovitev avstro-amer. legijona in je že vežbal, so slovenske organizacije širom Amerike protestirale. Konec konca je bil, da so njegov legijon brezpogojno razpustili. Ze kaj izda, če se pravočasno dvignemo.

Ali je člankarju čikaškega lista "The Sun" W. N. Fodorju, ki je dolgoleten prijatelj madžarskih mogotcev, zlasti pa zloglasnega laškega grofiča Sforze, kaj zaupati? Ta ki kaj radi tihotapijo in molzejo na vseh krajih.

Kje je Hitler. Že deveti mesec ni za njim niti duha in ne sluha! Zadnjič je baje držal govor dolgi dve uri še novembra, potem pa še 13 minut februarja, kar je sploh neverjetno. Vsed tega imamo opravičen sum, da je Hitler že davno zaprt v kaki opitji kletki, ali ga pa belcebub že obrača na raznu v peklenem breznu. Da bi on že deveti mesec ni ne besnil v javnost, je naravno neverjetno. Se bo videlo, če prav sumimo ali pa ne. Vederemo.

Deset sinov ima že na vojski pa je pred nedavnim povila petnajstega. Marsikdo se je čudil, ker ji je ime Mrs. Dykes. Ko pa se je poročalo, da je bila rojena na Poljskem, se nihče ne čudi več.

Nov dohodninski davek (20 proc.) je stopil v veljavo. Morgenthau (Zgodnjaroša) najde črvice, če mora razklati kozje rožičke. On zna. Razni skopuški bogatini, prefiranci in gulikože bodo zdaj še bolj bogatili, a revnejši sloji pa bodo še bolj siromašni. Prvi bodo lastovali vse premoženje, zadnji pa kopice otrok, ki so pa še največje bogastvo.

Končno naj čestitamo "Amer. Slovincu", da je postal dvotednik in mu želimo temboljši obstanek na mnoga leta!

Naročnik.

ALI SO OPICE ČLOVEKU PODOBNE?

Cleveland, O.

Ne bi se oglasil, ker sem precej zaposlen ravno sedaj. Toda pred kratkim sem bral članek v Amerikanskem Slovincu, ki ga je urednik začel z naslovom "Ali so opice človeku podobne?"

G. urednik, kaj so Vam vendar opice žalega storile, da ste jih tako ponižali in žalili? Samo pogledajte na razliko: Opica nikdar ne napoveduje vojske. Opica ne mori vse vsikriži, ne spušta groznih bomb izpod neba na druge opice, katerih morda nima rada. Opica ne mori s plinom, kot dela človek. Opica ne laže čez druge opice, ampak živi z enakimi v miru in slogi.

Vse to nam kaže, kako velika razlika je med človekom in opico. Človek iznajde velike reči, ki jih potem rabi za končevanje sebi enakih in svojega lastnega dela. Človek laže čez bližnjega, ga sovraži in mori, ne samo v samobrambo, ampak gre naravnost na lov zoper bližnjega, in kadar ga ujame, ga ne samo umori; v slučajih ga naravnost trpinči in se naslaja na mukah bližnjega.

Ne, g. urednik, take opice niso. V tem ste pa opice že

DOGODKI

Med Slovenci po Ameriki.

Smrtna kosa

So. Chicago, Ill. — Tukaj je v soboto 10. julija ob 3:30 popoldne izdihnila svojo dušo Mrs. Mary Golob iz Ave "M", soproga naročnika Am. Slovincu, dobra faranka cerkve Sv. Jurija in dobra katoliška ženska. Tukaj zapuščata žalostnega soproga Johna, štiri sinove in eno hčer, eno hčer pa v Clevelandu, sestro Mrs. Lončar v Chicagi, ter več daljnih sorodnikov, prijateljev in znancev. Stara je bila 69 let. Pogreb se je vršil v sredo 14. julija iz cerkve sv. Jurija. Blagi pokojnici naj sveti večna luč, žalujočemu soprogu in drugim prizadetim pa izrekamo iskreno sožalje. R. I. P.

Poroka

Chicago, Ill. — Slovensko dekle Angelina Potokar, 1807 W. Cermak Rd., hči naših naročnikov Franka in Jennie Potokar, in Vernon Franklin sta bila pred kratkim poročena. Ženin je v službi Strica Sama v Iowa Cityju, Ia., kjer obiskuje vojaške tečaje kot kadet. — Obilo sreče!

Obiskala sta nas

Chicago, Ill. — V ponedeljek sta se zglasila v našem uredništvu milwauska rojaka Mr. Joseph Koren in Mr. Frank Gershak ter si pri tej priliki tudi ogledala našo tiskarno. Za prijateljski obisk se obema zahvaljujemo.

Rojak umrl

Chicago, Ill. — Dne 12. julija je bil s pogrebno sv. mašo v cerkvi sv. Štefana pokopan na St. Mary's pokopališču rojak Frank Volk, doma iz Sukhorja pri Košani (blizu Trsta). Star je bil 58 let, v Ameriki pa je živel okrog 30 let. V Ameriki zapuščata enega brata, dva pa v starem kraju.

Poslana prek morja

Pueblo, Colo. — Miss Pauline Erjavac, hči Mr. in Mrs. John Erjavac, izučena bolnišnična strežnica, je prva naših Slovincov pri mornarici, ki je bila

premočno žalili. Kadar pa bo človek toliko civiliziran in toliko pameten, da bo živel v miru z bližnjim, kakor dela opica, potem bo prijazno na svetu. Pa pozdravljeni!

J. J. O.

MR. MARCHAN OBJAVLJA DESETLETNICO PRVE JUGOSLOVANSKE RADIO URE V AMERIKI.

Chicago, Ill.

V nedeljo, dne 17. oktobra letos bo proslava prve Jugoslovanske Radio ure v Ameriki, ki jo vodi njen direktor Mr. George Marchan. S to objavo apelira že sedaj Mr. Marchan na vse Jugoslovane, naj se za to proslavo pripravijo, ker bo ena najlepših. — Vsak naj rezervira nedeljo 17. oktobra že vnaprej in se gotovo udeleži te proslave. Več o vsem bo o tej proslavi itak še objavljeno.

Jugoslovanski radio že deset let zabava Jugoslovane v Ameriki in zasluži, da se ga za 10-letnico spomnimo vsi na tej veliki proslavi. Toliko za danes, za prvo objavo.

SEJA JPO-SS, PODR. ŠT. 8.

Chicago, Ill.

Prihodnja seja podružnice št. 8, Slovenska Sekcija JPO, se bo vršila v ponedeljek 19. julija v Tomazinih dvorani, 1902 West Cermak Rd. Pričetek ob pol osmih zvečer. Na tej seji bodo podani računi

poslana prek morja, da bo stregla ranjenim vojakom. Zelimoj, da bi bila srečna v njenem požrtvovalnem delu in se zdrava povrnila nazaj. Bog Te čuva, Pavlina, in Mati Božja! — J. M.

Pionir Joseph Germ umrl

Pueblo, Colo. — Zadnje dni smo ga spremili k večnemu počitku. Pokojni je bil 81 let star, v Ameriki je bil 53 let in je bil stric Mr. John Germu, gl. predsedniku KSKJ. Bil je tudi ustanovnik naše fare in ustanovnik Društva sv. Jožefa, št. 7 KSKJ. Naj v miru počiva in naj mu bo ohranjen blag spomin! — J. M.

K vojakom

Pueblo, Colo. — Služit Strica Sama sta odšla te dni Stanley Miklich iz 706 Topeka, sin Mr. in Mrs. Frank Miklich, ki imajo zdaj dva sina v armadi, in Edward Lesar, sin Mr. in Mrs. Louis Lesar, ki imajo zdaj tri sine v armadi. Edward je štiri leta hodil na kolegij, zdaj bo šel pa še v armadne šole in bo gotovo še dosti napredoval. Bog daj obema tema srečo in zdravje, da bi se srečno vrnila, kakor tudi vsem našim fantom pri vojakih, ki jih je blizu 400. — J. M.

Na operacijo

Pueblo, Colo. — John Kastelic Jr., sin Mr. in Mrs. John Kastelic, je srečno prestal operacijo. Vsi prijatelji mu želimo, da bi kmalu okrevale. — J. M.

Srčna kap

Pueblo, Colo. — Nagle smrti je umrl Mr. Louis Erjavac na Wabash. Zapuščata ženo, rojeno Merhar, dva sina vojaka in eno hčer. Ostalim naše sožalje, pokojnemu pa naj sveti večna luč! — J. M.

Novi grobovi

Cleveland, O. — Dne 9. t. m. je naglo umrla med umivanjem oken, zadeta od kapi, Terezija Milič, roj. Hožijan, stara 54 let in doma iz Čereznovcv v Prekmurju. V Ameriki je živela 31 let in tukaj zapuščata moža in pet sinov. — Istega dne je v bolnišnici umrl John Lavrič, star 61 let in doma z Veliškega vrha pri Blokah. V Ameriki je bil 38 let in zapuščata ženo, sina, brata in sestro.

zadnje prireditve, zatorej naj vsak, ki še ima za plačati vstopnice ali kaj drugega, STORI TO TAKOJ. Obenem se naj tudi TAKOJ predloži računi, ki morebiti še niso plačani. Nikar ne odložiti do seje.

Vsled sklepa zadnje seje smo pristopili k Slovensko Amerikanskemu Narodnemu Svetu — SANS — in smo dobili št. 60. Tudi o tem bomo sklepali na prihodnji seji, zatorej se naj udeležijo vsak odbornik in zastopnik.

Rodoljubni pozdrav,
John Gottlieb, tajnik.

VABILO K FARNI SEJI

La Salle, Ill.

Za nedeljo 18. julija 1943 so vsi Slovenci in Slovenke v La Salle vabljeni k farni seji, in ravno tako tudi Vi oglebiški Slovenci; tudi Vi pridite med nas, ker nam veliko pomagata po svojih močeh.

Slišali bomo podrobno poročilo in bomo dobili v roke tiskan RAČUN in poročilo, koliko smo že skupaj in posamezno vplačali na dolg pri cerkvi. Naš sedanjí župnik, Rev. Štefan Kassovic, se zelo trudijo, ravno tako pa tudi kapetani in kapetanke, da bo letos lepa svota tisočakov izplačana na zastareli dolg.

Vabimo tudi ves Cerkveni pevski zbor, da se domenimo eno ali drugo, pa tudi veselo zapojemo.

Faran.

REV. RUDOLFU POTOČNIKU V SPOMIN

Dne 3. julija letos je izdihnil svojo dušo pokojni č. g. Rudolf Potočnik, v bolnišnici v Milwaukee, Wis. Poročilo o njegovi smrti je "Amerikanski Slovenec" prinesel že zadnji teden, obenem pa le kratek življenjski opis, kakoršnega je bilo pač mogoče dobiti iz raznih virov, ki so na razpolago. Glede njegovega življenjskega poteka, ker ga menda ni nikomur hotel povedati. Le to je na razpolago, kedaj je bil rojen, kedaj je novo mašo pel, in kar vemo o njegovem delovanju tu v Ameriki, a še to iz drugih virov. Sam ni tega nikoli pravil. V tem oziru je bil pokojnik svoje vrste človek. Publiciteto o svoji osebi je sovražil. Ko smo objavili s poročilom o njegovi smrti tudi njegovo sliko v uniformi vojnega kurata, smo to sliko nekje dobili še pred leti. Ko smo pozneje nekoč hoteli njegov življenjski opis dobiti od njega, smo mu omenili, da sliko že imamo, je bil hud in jo nam je prepovedal objaviti, rekoč, če hočete zgubiti naročnika na oba lista, tedaj le objavite sliko. Bil je skromen in v tej svoji skromnosti velik človek.

Pokojni župnik Potočnik je bil rojen leta 1887 v Selcih nad Škofjo Loko na Gorenjskem. Novo mašo je pel leta 1914. Nekaj malega časa je deloval v dušnem pastirstvu, nakar je bil vpoklican v bivšo avstrijsko armado in je služil kot vojni kurat. V vojni je mnogo prestal. Po vojni je deloval kot pomočnik na raznih župnijah in se povsod marljivo udeleževal kot duhovnik, in posebno še na raznih kulturnih poljih. Bil je velik ljubitelj, pa tudi jako dober vodja in učitelj dramatike, za katero je veliko žrtvoval. Leta 1927 je prišel v Ameriko in bil nekaj časa v Alliquippa, Pa. Od tam nam je parkrat pisal, kako se dolgočasi, ko mu ni dano, da bi med Slovenci deloval. Ko je potem čez nekaj časa prišel na slovensko župnijo v West Allis, Wis., je tamkaj takoj zavalovalo novo življenje. Oživela je dramatika, kakor tudi duhovna plat župnije. West Allisani so ga zelo vzljubili, in ko je bil pred nekaj leti prestavljen za župnika v Sheboygan, Wis., so za njim žalovali vsi. Tudi v Sheboyganu je nato vneto deloval več let. Še bi bil, toda bolezen se je bolj in bolj oglašala, in zdravniki so mu svetovali, da mora delo odložiti in skušati se pozdraviti. Odšel je v sanatorium, da bi se pozdravil in se zopet vrnil na svoje mesto. Toda zavrtna bolezen se mu je že preveč zagrizla. Dne 3. julija letos ga je ugonobila, in blagi pokojnik je po dolgotrajnem trpljenju izdihnil svojo dušo in odšel v večnost.

Pokojnik je bil navdušen Slovenec. Na slovenstvo je mnogo dal. Včasih se je tuptam oglasil s peresom prejšnja leta. Pisal je krepko, in le škoda, da se ni s pisateljevanjem več ukvarjal, kakor se je, ker bil je sposoben pisatelj. Za razmere v stari domovini se je močno zanimal, le škoda, da ni doživel njene osvoboditve po tem njenem križevnem trpljenju.

S pokojnikom je legel v grob velik zaveden Slovenec. V teh časih, ko nam vsem slovenskih inteligentov v Ameriki bolj in bolj manjka, pomeni njegova smrt veliko škodo za slovenstvo. Umrl je v srednji zreli moški dobi 56 let. Radi starosti bi lahko živel še vsaj 20 let. Toda Božja Previdnost, ki ga je poklicala k sebi, že ve, kaj dela. Radi trpljenja, ki ga je prenašal vsled bolezni, ga je Bog z odločeno roko kot dragocenega zaveznika za čas po vojni.

V dolgih uvodnikih je hvalilo sovjetsko časopisje podporo, katero daje ameriški narod vojnemu naporu zedinjenih narodov. Sovjetska vlada je dalje tudi naglašala svoje zadoščenje, da čedalje bolj prijetnimi sovjetsko-ameriški odnosi, ter je počastila admiralja Williama H. Standleya, ambasadorja Zed. držav, s kosilom, katero mu je priredil sovjetski zunanji minister Molotov.

Dopisnik New York Timesa v Moskvi, ki se je ravno povrnil nazaj z obiska v Zed. državi, je o proslavi te obletnice poročal naslednje:

"Ozračje za razrešitev mnogih od teh eventualnih spornih točk za slučaj premirja se je v ogromni meri zjasnilo; videti je, da je ne le splavalo po vodi upanje Adolfa Hitlerja, da bo razdvojil zaveznike in tako izvojeval zmage, temveč tudi naloga za rekonstrukcijo sveta po njegovem porazu bo neizmerno lažja, ako ohranimo današnje prijateljsko razpoloženje."

NACISTI UNIČILI 186 KRAJEV IN 6.997 DOMOV V JUGOSLAVIJI

Washington. — V dveh letih, odkar je bila Jugoslavija okupirana, so okupacijske čete osištale porušile 186 krajev in 6.997 domov; to poročilo je objavila švedska publikacija "Industria", katero je prejel Office of War Information.

V članku poročajo, da je bilo do tal porušenih 28 krajev in 1.972 hiš v onem delu Slovenije, ki je priključena Nemčiji, in 158 krajev in 5.025 hiš v italijanski zoni. Švedski list dodaja, da je ostala tretjina rodovitne zemlje v Sloveniji neobdelana.

Članek pravi tudi, da je prebivalstvo Jugoslavije izgubilo vse zaupanje do novega denarja, katerega je izdala mariojnetna vlada, ter da ljudstvo hrani velike vsote starih jugoslovanskih bankovcev.

HRVAŠKA ŠOLSKA POSLOPJA PREPUŠČENA VOJASHTVU OSIŠČA

Washington. — Švicarski radio je nedavno poročal v eni svojih oddaj, katero so zabeležili tukajšnje vladne poslušal-

Mladi kitajski deček, ki prenaša na roke stočeno kamenje, s katerim gradijo ameriško letališče nekje na Kitajskem, ko se je malo ustavil pred ameriškim letalom B-25. Delo gre neverjetno hitro izpod rok, ker pomaga vse, kar leze in gre: kitajski moški, ženske in otroci.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

RUSI POZDRAVLJAJO Z. D. KOT ZAVEZNIKA ZA ČAS PO VOJNI

-New York. — Prva obletnica Sovjetsko-amerikanskega sporazuma za sodelovanje je bila proslavljena v Sovjetski Uniji z vrsto navdušenih uvodnih člankov v ruskem časopisju, v katerih so hvalili ameriško podporo v vojni proti nacistični Nemčiji in pozdravljali Zedinjene države kot dragocenega zaveznika za čas po vojni.

V dolgih uvodnikih je hvalilo sovjetsko časopisje podporo, katero daje ameriški narod vojnemu naporu zedinjenih narodov. Sovjetska vlada je dalje tudi naglašala svoje zadoščenje, da čedalje bolj prijetnimi sovjetsko-ameriški odnosi, ter je počastila admiralja Williama H. Standleya, ambasadorja Zed. držav, s kosilom, katero mu je priredil sovjetski zunanji minister Molotov.

Dopisnik New York Timesa v Moskvi, ki se je ravno povrnil nazaj z obiska v Zed. državi, je o proslavi te obletnice poročal naslednje:

"Ozračje za razrešitev mnogih od teh eventualnih spornih točk za slučaj premirja se je v ogromni meri zjasnilo; videti je, da je ne le splavalo po vodi upanje Adolfa Hitlerja, da bo razdvojil zaveznike in tako izvojeval zmage, temveč tudi naloga za rekonstrukcijo sveta po njegovem porazu bo neizmerno lažja, ako ohranimo današnje prijateljsko razpoloženje."

NACISTI UNIČILI 186 KRAJEV IN 6.997 DOMOV V JUGOSLAVIJI

Washington. — V dveh letih, odkar je bila Jugoslavija okupirana, so okupacijske čete osištale porušile 186 krajev in 6.997 domov; to poročilo je objavila švedska publikacija "Industria", katero je prejel Office of War Information.

V članku poročajo, da je bilo do tal porušenih 28 krajev in 1.972 hiš v onem delu Slovenije, ki je priključena Nemčiji, in 158 krajev in 5.025 hiš v italijanski zoni. Švedski list dodaja, da je ostala tretjina rodovitne zemlje v Sloveniji neobdelana.

Članek pravi tudi, da je prebivalstvo Jugoslavije izgubilo vse zaupanje do novega denarja, katerega je izdala mariojnetna vlada, ter da ljudstvo hrani velike vsote starih jugoslovanskih bankovcev.

HRVAŠKA ŠOLSKA POSLOPJA PREPUŠČENA VOJASHTVU OSIŠČA

Washington. — Švicarski radio je nedavno poročal v eni svojih oddaj, katero so zabeležili tukajšnje vladne poslušal-

ne postaje, da je hrvaška vlada koncem meseca maja zaprla vse ljudske šole na Hrvaškem, ter da bodo šolska poslopja prepuščena bolgarskim in nemškim četam. Hrvaška mariojnetna vlada je morala poklicati na pomoč ojačenja za vzdrževanje svojega režima, katerega izpodkopuje jeza razočaranega prebivalstva. Dovozi nemških in bolgarskih čet so prinesli tako velik dotok vojaštva, da je bilo treba izprazniti javna poslopja in šole, da se jih spravi pod streho.

Hrvaški učitelji so brezuspešno protestirali proti temu skrajšanju šolskega leta o priključitvi, katerega je nedavno organizirala vlada v Zagrebu; naglašali so, da je njihovo delo omejeno na prisilno razdeljevanje "vzgojnih" letakov, katere izdaja od nacistov inšpirirana vlada, dočim mnogi izmed njih tvegajo stroge kazni, kadar odklanjajo vršiti ta posel. Radio Rakovica je v neki oddaji, o kateri je bil obveščen OWI ogorčeno zavračal to obtožbo, ki pa je videti zelo verjetna po Himmlerjevem obisku v Zagrebu.

NOV AVTOMOBIL ZA \$400

Henry Kaiser, čudotvorni gradilec ladij na pacifiški obali, je dovršil načrte za avtomobil po vojni, ki bo stal samo \$400. Gonilni stroj, ki ga zdaj preizkušajo, bo dvokrožen in bo imel 16 cilindrov (a two-cycle 16-cylinder engine), na rejen na zračno ohlajeno in bo imel 80 konjskih sil. Ogródje bo narejeno iz cevi (tabular construction), za katere bodo rabili magnezij. Tudi stroj sam bo največ narejen iz magnezija in aluminija. Kaiser bo prodal te avtomobile samo za gotov denar in kar na gasolin-skih postajah, da ne bo treba posebnih trgovcev. Sodi, da bo imel kakih deset milijonov odjemalcev za tak avtomobil, kakor hitro bo vojna v kraju.

SEDMO POT JE PA LE ŠLO

Kakor na tisoče drugih vojakov, se je tudi Pvt. Glenn Pryor zaročil z deklico svojih sanj. Določila sta dan za poroko, toda ravno pred tem dnevom je bil prestavljen na drug kraj. Določila sta nov dan, pa armadni ukaz je spet prišel vmes in poroke ni bilo. Še štirikrat se jima je pripetilo isto, pa le nista obupala. Sedmo razjo pa sta imela srečo in sta se res poročila zadnji mesec.

PRSTNI ODTISI MILLJONOV LJUDI

Federalni informacijski urad (FBI) ima na svojem glavnem stanu v Washingtonu spravljene prstne odtise od 68

milijonov ljudi. Število je tako narastlo, ker napravijo take odtise za vse vojake in druge osebe, ki so zaposlene v raznih vladnih službah in opravilih. Razen tega so napravili odtise za štiri in pol milijona civilistov na njihovo lastno prošnjo. Četudi je teh odtisov toliko milijonov, se ne najmeta med njimi dva, ki bila popolnoma enaka.

ŽENE V ARMY AIR CORPS

Washington. — War Department naznanja, da je izredno ugodna prilika na razpolago ženam, ki iščejo posla v vojski in sicer v okvirju obširnega urada, kjer bo Signal Corps vežbal civilne nadzornike za službo v tovarnah, ki izdelavajo vojaške telefone, ter radio in radar naprave.

Polkovnik Lester J. Harris, direktor urada nadzornikov Signal Corpsa, je izjavil, da bodo oni, ki se bodo posvetili temu poslu, bistveno doprinesli k vojnemu naporu, in sicer za letalstvo in za vojaške sile na kopnem, kajti obe sta odvisni od kakovosti naprav za komunikacije.

Žene, ki se zanimajo za ta posel, je dejal polkovnik Harris, se bodo mogle šolati in bodo dobivale svojo plačo — v znesku od dolarjev 1.752 na leto — kakor hitro bo učenka začela svoj tečaj vežbanja.

Kandidati naj zaprosijo za sprejem v najbližnjem uradu Civil Service Commission, kjer se vrši izbor na podlagi razgovorov in enostavnih izpitov in preizkušenj.

Z. D. BODO IMELE OGROMNO ZALOGO STROJNEGA ORODJA

Stric Sam bo imel moderne strojne orodja vrednega \$2,700,000,000, ki bo uporabno za mirovno produkcijo kakor hitro mine vojna. Tako so National Machine Tool Builders Association. Samo dvakrat prej je naša dežela imela strojne orodja za več kakor \$200,000,000, namreč leta 1919 in leta 1939. Ob koncu letošnjega leta bo naše strojno orodje vredno \$300,000,000 in več. Računajo, da se več kot 90 odstotkov te ogromne zaloge ne bo izrabilo v vojni in bo neposredno uporabno za mirovno izdelovanje.

BEograd IN OKOLICA VZDRŽUJETA NA TISOČE BEGUNCEV

Washington. — Od nacistov kontrolirani radio Budapešta, je nedavno poročal, da je glasom štetja beguncev v Beogradu našlo v mestu in okolici zavetišče 72,524 rodbin z 21,358 otroci.

SLOVENSKEGA AMERISKEGA NARODNEGA SVETA

3935 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Čim večji so napor, tem popolnejše je zadoščenje

Če trezno pretehtamo vojne in politične dogodke zadnjih par tednov, če vpoštevamo dejstvo, da so se razni naši činitelji tu in drugod resno poprijeli dela za dosego popolnega soglasja in bratskega edinstva med Srbi, Hrvati in Slovenci, če se oziramo na razveseljiva znamenja, ki kažejo, da bo postalo vprašanje naših primorskih, prekmurskih in koroskih bratov in sester zadeva vseh Jugoslovancev in ne samo tako strašno hudo prizadetega slovenskega naroda, in če vidimo, kako neumorno je naš narodni svet na delu v svojih stremiljenih za cilji svojih težkih nalog, moremo že danes z mirno vestjo reči, da ne bodo prizadevanja našega političnega gibanja zaman. Upanje je veliko, da bodo Slovenci v stari domovini rešeni narodnega pogina in združeni v avtonomno, svobodno, demokratično Slovenijo, ki bo del federativne, demokratične Jugoslavije.

Splošno zboljšanje tega položaja nam daje to upanje. Toda to še ne pomeni, da je naša dela konec, da je naše delo že opravljeno. Kajti najhujši napor še pridejo, ko se unese sedanje strašno neurje, ko sedejo zastopniki zaveznikov sil za mirovno mizo. Za tiste usodne dni se moramo pripraviti sedaj ter dokazati tistim, ki bodo določali usodo naroda domala vsega sveta, da je naš narodni prav tako vreden spoštovanja kakor vsak drugi in da mu gre pravica do narodnega življenja kakor vsakemu drugemu. Da, temeljito se moramo pripraviti in take priprave zahtevajo vso našo dobro voljo, vse naše moči.

Ameriški Slovenci podpiramo vlado v tej deželi po vseh svojih močeh, ker vemo, da nas čaka plačilo v tem, da nam bo po zmagi dano uživati zlahtne sadove miru in pravice. Ali za to, kar storimo za svoje brate in sestre v stari domovini, ne pričakujemo, niti ne zahtevamo nobenega plačila. To, da jim po tej grozi zasije svetlo solnce prav takšne demokracije in svobode, kakor sije nam v tej deželi, nam bo že v veliko zadoščenje.

Ker pa je bodočnost slovenskega naroda v veliki meri odvisna od naših naporov v tej deželi ni ker mi želimo demokracijo in kar najbolj in najpopolnejši obliki, moramo napeti vse svoje sile, če hočemo, da se nam izpolni ta želja, ter z vso vnamo podpirati naš narodni svet, ki se po narodovem narodu poteguje za tisto demokracijo lepe Slovenije — izvoza vsega ameriškega slovenstva.

In čim večji bodo ti naši napor, tem večji bodo uspehi te organizacije, tem popolnejše naše zadoščenje.

Slovenski vojak-odlikovanci

Člane podružnice SANSa, kakor tudi ostale rojake prosimo, da nam sporoče imena slovenskih fantov v ameriški armadi, ki so zaradi kakega hrabrega čina bili odlikovani. Poleg imen takih vojakov sporočite tudi ime in naslov staršev. SANS tako imena nujno potrebuje. Prosimo, da poročate o tem takoj.

Naše gibanje

Doba od 1. do 8. julija je bila še posebno dobra z ozirom na gibanje za ustanavljanje novih podružnic. Ustanovljenih jih je bilo devet, in sicer: Štev. 68 SANS, Sheboygan, Wis., nastala iz podr. štev. 1 SZZ; štev. 69 SANS, Joliet, Ill., nastala iz podr. štev. 20 SZZ; štev. 70

SANS, Fairport Harbor, O., nastala iz podr. štev. 68 SZZ; štev. 72 SANS, Oglesby, Ill., nastala iz podr. štev. 89 SZZ; štev. 73 SANS, Herminie, Pa., nastala iz dr. štev. 87 SNPJ; štev. 74 SANS, Sheboygan, Wis., nastala iz Ameriškega slovenskega združenja; štev. 75 SANS, Pueblo, Colo., nastala iz redno prispevajočega društva štev. 3 ZSZ; štev. 76, Pueblo, Colo., nastala iz redno prispevajočega dr. štev. 42 ABZ. Slovenski ameriški narodni svet je dne 8. julija štel 76 podružnic.

V istem času so prispevale sledeče podružnice: Štev. 2 SANS, Chicago, Ill. \$40.00; štev. 6 SANS, Ely, Minnesota, \$48.25; štev. 8 SANS, West Newton, Pa., \$13.80; štev. 9 Willock, Pa., \$6.17; štev. 15 SANS, Springfield, Ill., \$7.15; štev. 22 SANS, Midway, Pa., \$10.34; štev. 27 SANS, Arcadia, Kansas, \$19.00; štev. 32 SANS, Cleveland, O., \$6.00; štev. 36 SANS, Waukegan-No. Chicago, Ill. \$300.00; štev. 38 SANS, Acmetonia, Pa., \$25.00; štev. 39 SANS, Cleveland, O., \$500.00; štev. 45 SANS, Sheboygan, Wis. \$1.90; štev. 46 SANS, Brooklyn, N. Y., \$7.30; štev. 67 SANS, Los Angeles, Calif., \$114.00; štev. 74 SANS, Sheboygan, Wis., \$100.00; št. 75 SANS, Pueblo, Colo., \$30; štev. 76 SANS, Pueblo, Colo., \$15.00.

Združena slovenska društva v New Yorku so dodatno poslala k prispevku Slovenskega dneva še \$5.00. Darovala jih je Mrs. Anna Kopic.

In Mrs. Kavčič iz Chicaga je nam po br. Antonu Krapencu podarila \$2.00.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Podružnica štev. 65 SANS, Worcester, N. Y., nam poroča, da bo imela svojo prihodnjo sejo dne 18. julija v East Worcesterju, N. Y. Podružnični tajnik poziva vse tamošnje rojake in rojakinje, naj se seje udeležijo, čeprav so sedaj sredi pripravljanja krme za svojo živino.

Podružnica. štev. 2 SANS, Chicago, Ill., bo imela svojo redno sejo za mesec julij dne 24. t. m. v prostorih na 1638 N. Halsted Street. Seja se bo pričela o pol osmih zvečer. Na to sejo se vabijo vsi Slovenci in vse Slovenke, ki jim je kaj mar usoda stare domovine. Če smo prav poučeni, bo po tej seji prav domača zabava, na kateri bo poleg drugega tudi lepo peetje in igranje na klavir.

V Jolietu so imeli dne 4. julija javni shod, na katerem bi imel govoriti naš predsednik Etlhin Kristan. Kako se je obnesel ta shod in če je govoril Kristan na njem, ne vemo, ker še nismo dobili poročila od tamkaj.

IZSLEDVANJE TAJNIH RADIO ODDAJNIH POSTAJ JE NEVAREN POSEL NA BOLGARSKEM

Washington. — Vesti preko nemškega radia, katere je nedavno zabeležil OWI, poročajo, da je oba zadnja poskusa umora bolgarskega radio tehnika Janakijeva povzročilo nedogodno sodelovanje z sofijsko policijo, ki išče tajne radio postaje v rokah nasprotnikov vlade. Nekatere skupine podtalnega pokreta so ga smatrala za jako nevarnega, ker se mu je že večkrat poročilo najti tajne radio oddajne postaje. Po brzojavkah iz Bolgarije je tam padlo zdaj že 110 bolgarskih uradnikov in odločnih pristavev osišču prijazne politike pod "strelci teroristov".

NA NOVI GVINEJI

(Veliko ameriških vojakov, med njimi tudi mnogo sinov slovenskih staršev, se bojuje na Novi Gvineji, ki jo skušajo kos za kosom iztrgati nazaj iz japonskih krempljev. Naslednji opis je bil sestavljen še pred vojno. — Ur.)

Ob jezeru Sentani

Nova Gvineja (za tri Jugoslavije) je drugi največji otok na svetu. Leži med ekvatorjem in Avstralijo in ima v še malo znani notranjosti do 5000 m visoka gorovja. Zahodni del otoka je holandski, vzhodni pa pripada Avstralski zvezi. Prav ta zahodni, holandski del Nove Gvineje je pač edina in poslednja holandska kolonija, kjer živijo še samo s prirodo spojiteljne ljudje, ki poznajo le prostost in živijo ko "ptički pod nebom." Najlepši del holandske Nove Gvineje je ob jezeru Sentani, ki ga je šele leta 1892 odkril angleški raziskovalec William Doherty in se je tudi kot prvi Evropec seznanil z ondodnimi prebivalci — Papuanci. Glede na prirodne lepote, Nove Gvineje, dežele ptičev rajčic, neprodornih gozdov, neskončnih travnatih daljav (savan) in do neba segajočih gora, pa je najlepša pokrajina krog jezera Sentani. Kakih 15 tisoč ljudi, Papuancev, živi na tem, le dva kvadratna kilometra obsežnem ozemlju krog jezera. Domačini nimajo niti za jezero niti za njega okoliš nobenega pravega imena, saj ne prebiva tu nobeno enotno ljudstvo. Eno izmed naselbin se imenuje Sentani-Ajafo in prvi Evropci so dali po tej naselbini vsemu okrožju jezera ime Eentani.

Priroda je prav ta del Nove Gvineje še posebej obdarila. Deloma močvirnato, vendar črne, rodovitne prsti polno jezerske gladine zemski jezik z naselbino Ajafo in z otočkom Oser-jem pred seboj. Oser in Ajafo sta bili prvi selišči, ki ju je v teh krajih zapazil Evropec. A prav težavno je bilo tedaj potovanje za belca po teh krajih, zakaj domačini so že prej zvedeli od prebivalcev na obrežju otoka, da so Evropci požrešni in oblastni ljudje. Zatorej domačini že od nekdaj niso radi sprejemali evropskih obiskov in če so le mogli, so belemu človeku ovirali prodiranje v svoje kraje. Niso mu hoteli dati čolnov za prevoz, a kaj, ko se beli človek ni dal odgnati in je sam pripeljal svoje čolne s seboj in v vsako reč se je vtikal Evropec, vse njihove stare šege je osmešil. Naložil je domačinom davke in zaslužil si je moške za gradnjo potov. Bolj in bolj je beli človek silil vanje in ko so Holanci leta 1921 najprej v Donyo in leta 1925 še pri Ifarju ustanovili vojaško postojanko, je bilo konec svobodi.

Osel in Ajafo

Če je nebo jasno moreš že s prostim očesom zagledati vzhodni del jezera Eentani. Prav ostro se odražata iznad jezerske gladine zemski jezik z naselbino Ajafo in z otočkom Oser-jem pred seboj. Oser in Ajafo sta bili prvi selišči, ki ju je v teh krajih zapazil Evropec. A prav težavno je bilo tedaj potovanje za belca po teh krajih, zakaj domačini so že prej zvedeli od prebivalcev na obrežju otoka, da so Evropci požrešni in oblastni ljudje. Zatorej domačini že od nekdaj niso radi sprejemali evropskih obiskov in če so le mogli, so belemu človeku ovirali prodiranje v svoje kraje. Niso mu hoteli dati čolnov za prevoz, a kaj, ko se beli človek ni dal odgnati in je sam pripeljal svoje čolne s seboj in v vsako reč se je vtikal Evropec, vse njihove stare šege je osmešil. Naložil je domačinom davke in zaslužil si je moške za gradnjo potov. Bolj in bolj je beli človek silil vanje in ko so Holanci leta 1921 najprej v Donyo in leta 1925 še pri Ifarju ustanovili vojaško postojanko, je bilo konec svobodi.

Od nekdaj sta bila plemena Ajafo in Oser izmed vseh drugih naselbin ob jezeru Eentani na prvem mestu in poglavarji teh plemen so bili bolj češčeni in mogočni ko drugod. Daleč okoli so bila znana njih imena

in vse je upoštevalo njih besedo. Dandanašnji je Ajafo velika, mogočna vas, ki ima dve vrsti mogočnih, na močnih koleh postavljenih koč. Vsaka vrsta koč je vas zase in ima svoje ime. Med obema vrstama je stalo v davnih časih na vzvišenem prostoru velikansko poslopje, nekakšno svetišče, kjer so obhajali svoje poganske obrede. Tretji del vasi pa tvori poglavarjeva hiša, ki stoji prav na robu zemskega rtiča ob jezeru, ki ima pa tudi svoje posebno ime.

Poglavarjeva hiša je prav čudovito poslopje, ki je zgrajeno še v starem slogu. Mogočna streha, ki stoji na stotini kolov in je pokrita z dolgo travo, sega skoraj prav v vodo. Nad slemenom se dvigata dva travnata stolpca, ki veselelo frfotata v vetru sem in tja in na pročelju poslopja so dolge vrvice, ki visijo na njih rdeči, posušeni sadeži, poslikani kokosovi orehi. Po deski, ki se vsa guga, prideš v veliko vežo, kjer je zmeraj mrčno. Na obeh straneh ob vhodu sta ko dva stražnika — dva lesena moška, kipa, ki imata na glavi mogočno travno vejico. Take sohe so tudi pod drugim travmjem tako, da je vsa mračna veža ko muzej starinskih kipov. Vse leseno ogrado hiše je polno rezbarij, največ v krokovskih podobah. Vsi ornamenti so sestavljeni iz človeških ali krokovskih motivov.

Vse poganska hiše so bile v prejšnjih dobah tako okrašene. Ti okraski so zahtevali veliko časa, dela in zlasti ljubezni do stvari. Vsega tega pa zdaj domačinom že nedostaja. Odkar so Evropci prisilili Papuance, da marajo delati zanje in jim plačevati davke, tudi nimajo časa za umetniško izdelavo svojih narodnih okraskov. Zato so njih sedanje hiše brez okraskov in so le borne kočice sprčo prejšnjih velikanskih in lepih poslopj.

Družinsko življenje in otroci

Mladi Papuanec se ne more kar tako oženiti, čeprav ima še toliko starih biserov da plača kupnino za nevesto. Razen staršev neveste, mora vprašati tudi poglavarja dotične vasi za dovoljenje. Poglavar najprej mešetari z ženinom koliko biserov bo dobil za svoje dovoljenje. Plačilo dobi v dveh obrokih. Prvi obrok je nekakšna ara, da se zadeve sploh spravi v tek; drugi obrok, ki je prav za prav šele pravo plačilo, pa dobi poglavar dosti kasneje, šele potem, ko poteče nekakšna preizkusna doba. Če poglavar obdrži aro, je za ženina že zagotovilo, da so starši neveste zadovoljni z njim. Stem sta ženin in nevesta zaročena in morata še dolgo čakati na zakon. Ženin prejme od nevestinih staršev razna darila kakor sadeže moko ("sagd"), svinjsko meso in podobno, a zaročenca se ves čas zaroče ne smeta sniti. Ženin niti ne sme v tisto vas, kjer je nevesta doma; sramotno bi bilo zanj, če bi prišel. Šele zdaj določijo kupnino za nevesto. Za kupnino dajo stare bisere, lepo, kamnito orodje in nekaj drugih predmetov. Stari biseri so za Papuance sploh višek sreče. Vse življenje in nehanje se vrti krog biserov in najskrenejša želja slehernega Papuana je, da bi imel čim več biserov. Tudi ugled poglavarjev zavisi od števil biserov.

Pri zaroki dobijo bisere starši in bratje neveste in bratje njenega očeta. Ženin pošlje posebne snubce k staršem neveste, ki izročijo bise-

Kentska vojvodinja nadzruje vojake in častnike, ki so služili pri Orlovskem oddelku (Eagle Squadron) preden so Z. D. stopile v vojno. Nadzorovanje se vrši nekje v Angliji. Vojvodinjo spremlja Colonel Edward Anderson iz mesta Tampa, Fla.

re. Bisere natančno pregledajo, kar traja po več ur in večkrat se pripeti, da se vsa zaroka razdere, ker biseri niso pristni ali ne zadosti lepi.

Ko se slednjič le zedinijo, odvede najstarejši brat nevesto v vas ženina. Ondi se nevesta nastani najprej pri ženinovi starši. Mladi zakonski par torej še ne biva skupaj, nasprotno, vedeta se drug z drugim, ko da se sploh ne zmenita drug za drugega. Na vasi se sploh ne pokažeta skupaj. Tako zahteva ugled. Mladi mož si v tem času izteše čoln, si postavi hišo, a žena kuha. Šele, če se jima rodi otrok, sta oba tudi na zunaj mož in žena in smeta javno živeti v skupnem družinskem življenju.

Kake posebne nege pa otroci te oblagodarjene zemlje pač niso potrebni. In vendar je čudno, da se tukaj rodi jako veliko otrok in jih prav malo pomrje! Pa je tudi tu obilo malarije in o kaki izredni higijeni pač ni govora. Mogoče je toliko otrok radi tega, ker so izredno ugodne življenjske razmere? Ker so kraji ob jezeru, ima žena več počitka,

ni ji treba hoditi na oddaljeno pota v nasade in tudi ne nositi težkih bremen. Tudi z vodo imajo ljudje tu veliko opravka, dasi je tu dosti kožnih bolezni.

Nikjer na svetu pa otroci niso tako krotki, tako zaupljivi ko na tem delu Nove Gvineje. Prav zaradi teh ljubkih, rjavih otročičev sem se tako težko ločil od teh krajev in vprav radi njih mi je ob spominu nanje bridko pri srcu. Že od neježnejše mladosti je nekaj gosposkega na njih. Nikoli niso ne vsiljivi ne neubogljivi in nikoli ne beračijo in ne prosjačijo pri tujcu. Tudi ne kradejo ne. Starši ravnaajo prav strogo z njimi in si znajo pridobiti spoštovanje otrok. Otroci so tudi tu zmeraj povsod živahni, a vpricho odraslih se ne upajo razsajati. Že beseda zaleže, da koj utihnejo. Naravnost veselje je, opazovati te otroke pri njih igrar. Vendar se igrajo dečki zmeraj zase, deklice pa zase.

Vsi nori so bili od veselja, ko sem jim pokazal slikanico, kjer je bilo nekakšna podob znanih in neznanih živali. Ko sem jim pokazal knjigo, ni minila

niti ura, da bi ne prišli k meni moški, ženske in otroci, naj jim pokažem slike. Že zarana so stali v procesijah pred hišo. Če sem jim povedal, da grem zdoma in se vrnem šele zvečer, sem brez dvoma imel zvečer kar ljudsko zborovanje pred hišo in vse je čakalo na to mojo knjigo s podobami. Ko sem jim pravil o živalih, ki jih niso poznali, niso mogli verjeti, da so na svetu zverine, ki človeka napadejo. Pri znanih podobah pa so si oživljali spomine na lovska doživetja. Še jih vidim: V ospredju so sedeli moški, prav častiljivo in samozavestno: mladenci v lepih, z rožami okrašenih frizurah in bradati možakarji nagubanih lic in z ribjo mrežnico okrog vratu. Govorili so glasno in naglo. Med njimi so čepeli dečki, molčali so in se lepo vedli, če je spregovoril kak odrasli. V zadnjih vrstah so boječe in sramežljivo čepeli žene in dekleta in skušale kaj ujeti iz knjige. Če sem se ozrl v tega ali onega dekleta, je koj vstala in izginila in se kasneje prikazala na kakem drugem koncu. Tako smo sedevali ob mrgoleči luči sveče skoraj vsak večer prav pozno v noč in kar venomer so se obračali listi knjige naprej in nazaj.

Ajafo, ti moja ljuba vasica v daljni Gvineji! Sedeč za svojo pisalno mizo vidim v duhu obe vrsti starih, s palmami pokritih koč, slišim veselje smeh mladine, hihitanje deklet in žena, hripave glasove starcev. V duhu prisluškujem nalahnemu valovanju jezera kraj kamnitega obrežja in sikanju palm v svežem mladem vetru.

Dr. P. W.

DOGODBICE

Stari Menzel je neki dan sedel v vinarni, ko ga je zakonska dvojica s kmetov, opozorjena na slavnega gosta, nadlegovala z dolgim, brezobzirnim zijaanjem. Menzel vzame mirno svojo skicirko iz žepa in jame živahno črtkati, pri čemer se venomer ostro ozira na tujčovo ženo. Tako se je zdelo, kakor da jo riše. Naposled vstane gospod in pristopi k Menzlu, rekoč: "Tega ne trpim, gospod, da bi si napravili sliko moje soproge;" Menzel mu ravnodušno pomoli svojo skicirko, na kateri je bila nasenčena trebušata gos, in vpraša: "Je to vaša žena?"

ADMIRAL

Britanski mornariški admiral Sir Andrew Cunningham je prisel v letališče blizu Tunisa, da bi bil prisoten na zmagovalni paradi v tem mestu. Pregledal je oddelke zvezniških sil, ki so korakali skozi Tunis, da proslavijo poraz in plem očiščenih napadalcev.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

18. Nedelja — 5. pobinkoština
19. Ponedeljek — Vincenc Pavljan
20. Torek — Elija, prerok
21. Sreda — Viktor
22. Četrtek — Marija Magdalena
23. Petek — Apolinar, škof
24. Sobota — Kristina, dev.

TRETJA NEDELJA V JULIJU

"In tedaj mu pljunejo v obraz in bijejo ga za uho, a drugi ga bijejo s pestmi" (Mat. 26, 27).

Glej, ta veličastni in slavni Bog, ko ga v njegovi božji naravi nista mogla doseči sramota in poniževanje, je vzel nase tvojo človeško naravo in se prepustil najbolj podlim ljudem, da bi od njih za te prejel največjo sramoto. Kako mu moreš to bolje povrniti, kakor da dan na dan hvališ in povečiš njegovo ime. Ali mu nisi dosti sramote napravil tudi sam, ko si se z grehom dvignil zoper luči sveče skoraj vsak večer prav pozno v noč in kar venomer so se obračali listi knjige naprej in nazaj.

Ajafo, ti moja ljuba vasica v daljni Gvineji! Sedeč za svojo pisalno mizo vidim v duhu obe vrsti starih, s palmami pokritih koč, slišim veselje smeh mladine, hihitanje deklet in žena, hripave glasove starcev. V duhu prisluškujem nalahnemu valovanju jezera kraj kamnitega obrežja in sikanju palm v svežem mladem vetru.

Namen svojega življenja dosežeš, če je tvoje življenje v mislih, besedah in dejanju vesela hvalna pesen. "Peval bom svojemu Bogu, dokler bom živ" (Ps. 145, 2).

Zivljenje izveličanih je neprestan slavospev, drugega dela ne poznajo. Pripravljaj se zdaj, da boš pripravljen za vepripustil. Ampak slavo in hval-

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFERAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja.—Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno.—CENE ZMERNE.

NOVI KRASNI KRIŽI

Vsem onim, ki so zadnje čase naročali križe, ki se rabijo za previdenje bolnikov, sporočamo, da onih križev, ki smo jih do pred kratkim prodajali po \$2.50

nimamo več. Posrečilo pa se je nam dobiti, toda le omejeno število novih druge vrste sličnih križev; ki so narejeni mnogo lepši in ne vlti, kakor dosedanj, pač pa narejeni iz lepega orehovega lesa, z lepim pozlačenim bronastim križem, ki so dosti lepši in mnogo bolj in natančneje izdelani, kakor prejšnji. Ti križi istotako vsebujejo vso pripravo, ki se rabi ob času previdenja bolnikov in so narejeni da se križ odpre, kakor predalček in znotraj so spravljene svečke, stekleničica za blagoslovljeno vodo in prtič. Ti križi so lepi, ko se jih zapre za obesiti na steno in ga kadar ga ne rabite imate na steni kot križ, ki je pravi kras za vsako katoliško hišo.

Teh križev ni mnogo v založbi. Kdor ga želi naj ga nemudoma naroči, ker prav gotovo bodo v kratkem pošli.

STANEJO S POŠTINO SAMO

\$3.50

Naročila je poslati na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEČ

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

v Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inskorp. v drž. Illinois
Severne Amerike, 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."
GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedie, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepec, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpsburg, Pa.
Mary Keyach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denia, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar,
540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD, izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojinskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrtilijuna dolarjev.

Društvo za DSD, se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD, svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD, je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški. Rojakom in rojakinjam se DSD, priporoča, da pristopijo v njeno družbo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali ustmeno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIE, 301 Lime St., Joliet, Ill.

KITAJSKA - ŠEST LET VOJNE

Kitajska ki je bila v vojni daljšo dobo kot kateri koli bojujočih se zaveznikov, je s 7. julijem končala šesto leto nje-nega bojevanja in začela sedmo. Šesto leto je za njo bilo najtežje, in vključ vsemu se je končalo s kitajsko vojno zmago; in kitajski narod je pogumen kot vedno.

"Vse skupaj je kot razčišče-vanje prostora za novo hišo, zidanje hiše, zasajevanje vrta in trgatve sadu, in istočasno borba proti velikemu ognju v hiši," je pripomnil neki kitajski vzgojitelj iz Čunkinga.

Vse poti ki vodijo k njenim zaveznikom so pretrgane od strani sovražnika; ostala je le ena slaba, letalna zveza. In celo lansko leto se je Kitajska bojevala z manj pomoči iz ino-zemstva kot kedaj poprej. Stvarna blokada, ki je nastala radi izgube Hong Konga, iz katerega je prihajalo poprej mnogo pomoči in finančne pod-pore, in pretrgana pot v Burmi ko je bila Burma izgubljena, so v deželi popolnoma razbili gospodarski red in povzročili inflacijo. Radi tega je bil kitajski narod prisiljen še povečati svoje že itak ogromne napore v produkciji vojnih potrebščin doma.

Ako bi Kitajska vključ tem novim težavam samo nadaljevala svojo obrambo pred so-vražnikom, bi se že to, vključ verjetnim izgubam, smatralo kot leto napredovanja. Ampak ona je naredila več kot to v svojem šestem letu vojnega na-pora, in je tako še enkrat po-kazala svojo moč kot narod in svojo odločnost da premaga Osišče.

BOJNE FRONTE

To leto se je na bojnih fron-tah začelo in končalo s kitajskimi in zavezniškimi zmaga-mi. Pred enim letom so Kitajci na 7. julija povečali svoje na-pade na sovražnikove glavne utrde na fronti dolgi 500 kilo-metrov, med Čekiangom in Ki-angsi. Takoj po Doolittlovem napadu so Japonci začeli s kampanjo v sredi meseca ma-ja, in preplavili srednji in za-

padni Čekiang v nameri da u-ničijo zavezniška letališča na Kitajskem. V teku dveh mese-cev so zavzeli par važnih mest, med katerimi so Kinhsia, Ličui, in Čuhsien, in tako dobili za-časno kontrolo nad železnico Čekiang-Kiangsi. Toda japon-ske zmage niso dolgo časa tra-jale. Kitajci so vzeli nazaj več kot ducat zavzetih mest, vklju-čno letališče Čuhsien in Li-sui, in tudi pretrgali japonsko kontrolo nad železnico.

Ob obletnici 7. julija pro-slavlja Kitajska še eno veliko zmago. S pomočjo zračne vojs-ke Združenih Držav na Kitaj-skem pod komando generala Stilwella, je uspelo kitajski vojski poriniti nazaj japonske napadalce, kateri "so očitno hoteli napredovati proti Čun-kingu in vzeti pod svojo kontro-lo pokrajine Hupeh in Hunan, ki so bogate z rižem. Ta zma-ga je pokazala da zračna po-moć lahko spremeni potek voj-ne na Kitajskem v korist Zdru-ženih Narodov. Citirajo se be-sede dr. T. V. Soonga, zunaj-njega ministra, ki jih je rekel v

Washingtonu, da je "Kitajska imela prvokrat zračni dežnik". Uvodniki v čunkinškem tisku povdarjajo, da, če bi Kitajci imeli več letal, bi mogli vreči Japonce ven iz vseh postojank.

NA DOMAČI FRONTI

V šestem letu vojne je bilo delo kitajskega naroda na do-mači fronti ravno tako težko. Toda tudi na tem polju se je napredovalo.

In čeprav so bile letošnje le-to težkoče v produkciji ogrom-ne, je vlada izpolnila 60 do 80 od sto svojega programa za 1942 leto. Izdelava benzina in izdelava oddajnih in sprejem-nih radio postaj je celo preko-račila predvideno količino; al-kohol, čista soda in transfor-matorji so dosegli skoro 100 od sto predvidenih količin. Pro-dukcija kaustične sode, oglja, tungstena, cinka in pleha je prekorčila 70 od sto predvide-ne količine, medtem ko sta že-lezo in jeklo padla na 60 od sto ali celo nižje od predvidene produkcije.

Kot posledica načrta vpora-be semen in boljšega načina kmetovanja katerega sedaj vla-da izpeljuje, je na farmah bilo pridelano več hrane. Na far-mah v Svobodni Kitajski je bilo letno pridelano 48,064,962 pi-kulov (en pikul je 110.23 fun-ta) več hrane kot ponavadi, in 13,000,000 več nego se je računalo.

Nadaljevalo se je celo s grad-bo poti in železnice, čeprav je nemogoče dobiti nov material. Približno polovica železnice, kar se je nameravalo zgraditi, je zgrajena; poti pa je zgraje-ne več kot se je nameravalo. Skupaj je bilo izgrajeno 1,092 km poti. Ena steza za tovrstne živale je bila odprta proti Indi-ji; tudi rečni prevoz je bil iz-boljšan z večjim številom no-vih ladij in z novo kanalizacijo nekaterih rek.

NASPROTI POLITIČNI DEMOKRACIJI

Pomembno za potek vojne na Kitajskem je napredovanje proti politični demokraciji, ki se izvaja potom politične orga-nizacije in potom vzgoje. Osemnajst od 28 dežel (od ka-terih so nekatere pod sovraž-nikom) je vstvarilo Ljudske Politčne Odbore, ki so od na-roda izbrana predstavništva, in ki so predhodniki zakonodajstva (parlamenta). Ta nov okrajni sistem predstavniške vlade, po katerem vsaka pokra-jina upostavlja svoje politične in vladine ustanove na podlagi glasovanja, in po katerem se narod uči osnove demokratič-nega ravnanja in izbiranja vlade, je sedaj uveden do raznih stopenj v 21 od 28 okrajev. V šolah se dijakom v zmeraj več-jem številu daje poduk o de-

mokraciji. V Svobodni Kitajski je sedaj tudi mnogo več šol; lansko leto je ustanovljenih 4,526 novih šol, v katere hodi skoro 9,000,000 učencev več kot prej.

To so pomembni uspehi v de-mokraciji, ki bodo narodu ne-samo dali večjo udeležbo v na-daljevanju vojne, ampak tudi pri sklepanju miru. To so uspe-hi ki vzpodbujajo Kitajce da se celo po šestih letih vojne še vedno borijo proti nezadržni japonski vojni mašini.

ŠEST LET VOJNE

Svet ni mislil, da se bo Ki-tajska, ki se je podala 7. julija 1937 leta v vojno proti Japo-nski, ko jo je ta napadla pri Lu-kučiao (Most Marka Pola) bli-zu Pepinga, še borila 1943 leta. Generalissimo Čiang je takrat objavil, da je Kitajska prišla do kraja svojega potrpljenja, in da se bo odslej borila do kraja proti japonskim napadal-cem. Japonska, in z njo skoraj cel svet, so mislili da Kitajska ne bo mogla zdržati več kot tri mesece v vojni. Toda v prvem letu bojevanja je Kitajska do-kazala svetu tri stvari: doka-zala je da so njena enotnost in njena volja za borbo mnogo večje kot si je svet mislil. Do-kazala je da je bilo njeno vod-stvo pripravljeno za dobro pre-mišljeno strategijo "zamenjave prostora s časom" in dvorez-nim načrtom za narod za "bor-bo in rekonstrukcijo", ter se s tem pokazalo superiornim nad japonsko vojno silo in njenim načrtom za zmago sveta. Ki-tajska je tudi dokazala v pr-vem letu da japonska vojska ni nepremagljiva, ko jo je zapo-dila v beg v svoji prvi zmagi v teku vojne, v borbi pri Taiherh-vangu v aprilu 1938. leta.

V prihodnjih letih je Japo-n-ska delala poskus za poskusom da "utrdi kar je dobila" na Ki-tajskem. Postavila je marca meseca 1940 leta izdajalca Vang Cin Vei za vodjo mario-netnega režima v Nankingu. Toda kitajski gerilci so kmalu pokazali kako mislijo o izdaj-niku, ko so začeli iztiriti vlake in minirati mostove. In narod ki živi v zasedenem kraju, je tudi delal težave Japoncem in izdajalcem, kolikor je le mo-gel.

KITAJSKO "MAGNETIČNO" BOJEVANJE

Japonska je potem namera-vala blokirati Kitajsko od zu-naj, kakor tudi dobiti kontrolo čez vse severno-južne železni-ce, zato da bi imela direktno zvezo po suhem in se tako mo-gla izogniti ameriški in angle-ški mornarici povsod od Man-đžurije do Kantona in Indo-Kine. Japonska je uspela z blo-kado komaj po Pearl Harborju. Ni pa še uspela dobiti vse že-

lezniške zveze v svoje roke. Trikrat je hotela osvojiti Čan-ša, glavno mesto Hunana, kar bi ji odprlo strateški del sever-no-južne železniške zveze. In trikrat je Kitajska s pomočjo strategije "magnetskega boje-jevanja" — potegnili so sovraž-nika noter kot z magnetom, in potem ga obkolili — ustavila sovražnika pred vrati mesta.

In še sedaj, po šestih letih od kar je Japonska s tolikim zau-panjem napadla Kitajsko in ne-sramno objavila svojo namero, da skonča kampanjo v treh me-secih, skuša Japonska še vedno neuspešno "utrditi svoje pridobitve" na Kitajskem.

KITAJSKA IN NJENI ZAVEZNIKI

Kitajsko primerjajo s starim človekom, ki si je naprtl na hrbet preveč težko breme in šel na pot. Ljudje so mislili, da ne bo mogel priti niti eno miljo daleč. Toda on je prišel. Nosil je svoje breme ne samo eno miljo, ampak dve, tri, štiri, šest, deset in celo dvanajst. In potem so ljudje mislili, da je on nadčlovek in da more tako brezkončno nadaljevati.

To zaupanje v Kitajsko ob-stoji sedaj, ko stopa v sedmo leto vratolomne vojne. Zadnje leto, ki je bilo od vseh najtež-je, se je končalo na njeno ko-rist. Toda kitajski narod gleda na prihodnje leto ne samo kot dobo, ki bo od njih zahtevala isti pogum in napore, ampak tudi kot čas, ki jim bo prinesel objubljeno pomoč od zavez-nikov.

Office of War Information.

JESENSKA MODA

Das smo šele začeli poletje, nam tukaj filmska igralka Joyce Reynolds kaže, kakšna bo letošnja je-senska moda za ženske.

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Ustanovljena 19. dec. 1926
v Chicagu, Ill.

Inkorporirana 14. dec. 1927
v državi Illinois

Duhovni svetovalec—Spiritual Advisor
Rev. Milan Slaje,
1709 E. 31st St., Lorain, Ohio.
Glavni Odbor—Supreme Committee
Predsednica—President
Mrs. Marie Prislard,
1034 Dillingham Ave., Sheboygan,
Wisconsin.
I. podpreds.—First Vice-President
Mrs. Frances Ruppert,
19303 Shawnee Ave., Cleveland, O.
II. podpreds.—Second Vice-President
Mrs. Mary Coghe,
4517 Coleridge St., Pittsburgh, Pa.
III. podpreds.—Third Vice-President
Mrs. Mary Shepel,
5 Lawrence St., Ely, Minn.
IV. podpreds.—Fourth Vice-Pres.
Mrs. Frances Raspet,
305 Spring St., Pueblo, Colo.
V. podpreds.—Fifth Vice-President
Mrs. Mary Kocjan,
6 Ash St., Calumet, Mich.
Tajnica—Secretary
Mrs. Josephine Erjavec,
527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajničarka—Treasurer
Mrs. Josephine Muster,
714 Raub St., Joliet, Ill.
Nadzornice—Auditors
Mrs. Mary Tomazin,
102 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Mrs. Mary Otoničar,
1110 E. 66th St., Cleveland, O.
Mrs. Mary Smotz Lenich,
609 Jones St., Eveleth, Minn.
Glavni Odbor—Supreme Committee
urednica in upravnica "Zarje",
Prosvetni odsek—Educational Com.
Mrs. Albina Novak,
1135 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Posikvar,
1030 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Sušcl,
726 E. 160th St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Anna Petrich,
2178 Burton St., Warren, Ohio.
Mrs. Emma Shimkus,
717 Fifth St., La Salle, Ill.
Svetovalni in porotni odsek—Advisory
Board
Mrs. Agatha Dezman, predsednica
649 So. 29th St., Milwaukee, Wis.
Mrs. Anna Kamec,
P. O. Box 767, Forest City, Wis.
Mrs. Rose Jerome,
214 Grant Ave., Eveleth, Minn.
Mrs. Agnes Mahovich,
9525 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Mrs. Olga Mirkovich,
2348 N. W. Roosevelt St.,
Portland, Ore.
Namestnica nadzornicam:
Josephine Seelye,
1232 Addison Rd., Cleveland, Ohio.

ROMANJE NA AMERIŠKE BREZJE V LEMONT NA ZVEZIN DAN DNE 25. JULJA.

V nedeljo dne 25. julija bo-de Slovenska Ženska Zveza obhajala Zvezin dan v Le-montu na Ameriških Brezjah.

Ob tej priliki bode roman-je k Lurški Materi Božji pri-grotti. Procesija se prične ob 11 uri zjutraj pri semenišču. Procesije se bodo udeležili vsi navzoči. V procesiji bodo ko-rakale tudi kadetinke od pod. 20, Joliet, Ill., "National Champs," potem "junior" ka-detinke od podr. 20, Joliet, in pa kadetinke iz So. Chicage šte. 16. V procesiji bodo tudi deklice v narodni noši. V pro-cesiji bodo korakale glavne u-radnice S. Ž. Z., dalje člani-ce raznih podružnic, njih so-rodniki in prijatelji.

Članice katere imajo regali-je ali znake so naprošene da si jih pripnejo, da se jih nato ve uvrstijo za procesijo. Sveta maša se prične ob 11 uri zjutraj pri grotti, katere cerkvene obrede bodo imeli Rev. Alexander Urankar. Pri sveti maši bodo pele članice pevskega zbora šte. 2, iz Chi-cage.

Zjutraj pred sveto mašo se bode serviral zajtrk pod vod-stvom članic od podr. 2 in 20, za vse kateri bi prispeli iz dru-gih krajev. Zajtrk se bode do-bil pri "Finžgarju." (To je hi-šica pri vходу proti semeniš-ču.)

Po sveti maši bode preskr-bljeno za vse z "lunch" ali prigrizkom pri paviljonu.

Sledila bode prosta zabava za vse. Navzoči krožki bodo med tem časom nastopili v raznih vajah v korakanju.

Tem potom se vabi vse čla-nice, njih družine in prijatel-

je, da se snidemmo v Lemon-tu na Zvezin dan, vsaj enkrat na leto. Mnogi izmed vas ste pohiteli še vsako leto na ta dan na Ameriške Brezje. Ne-kateri ste prišli od blizu, dru-gi zopet od daleč. Mnogo je pa tudi še Slovencev in Slo-venke, katerim ni bila še nik-dar prilika dana, da bi prišli na Ameriške Brezje. Vse te vabimo, da pridite vsaj letos. Mnogo je potreba žrtve, da se udeležite tega dneva, toda časi so pač taki, katere še ni-kdar v življenju nismo doži-veli. Mnogim družinam danes manjkajo sinovi, šli so branit od doma v tujino našo pro-stost, katero smo bili vedno navajeni uživati. Mnogi iz-med nas imamo sorodnike in prijatelje v starem kraju, na katere nas veže sorodna lju-bezen in dolžnost. Vsi ti so da-nes ločeni od doma, eden za drugega ne vedo, nahajajo se v sužnosti ali zaporu in čaka-jo svojo rešitev od nas, od A-merike in Zaveznikov. Radi tega je pač prilika za vsake-ga, da pohitite na Ameriške Brezje, da se skupno pri sveti maši spomnimo na vse te, za njih svobodo, za njih srečno povrnitev, za trajen mir.

Torej, članice Slovenske Ženske Zveze, Slovenci in Slovenke, ne zamudite te prili-ke, pridite vsaj letos na Zve-zin dan v Lemont dne 25. ju-lija.

Na svidenje,

Josephine Erjavec.

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zve-ze s svojim narodom.

\$2.00 ZA SAMO \$1.00

To je dobra kupčija za vas!
Kje se pa to dobi? Berite!

Knjigarna Amerikanski Slovenec ima na roki še nekaj slovenskih knjig. Sledče knjige so v posebni zbirki v prodaji:

ENA BOŽJIH CVETK", krasna povest.....\$1.00
"OD SRCA DO SRCA", 1. in 2. zvezek......50
"ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM", poučno berilo......25
"HISTORICAL ATLAS", 5700 let svetovne zgodovine (zanimiv zemljevid).....25c

Skupna vrednost.....\$2.00

V tej razprodaji dobite to zbirko za samo

\$1.00

TO PA SAMO DOKLER ZALOGA NE POIDE.

Pošljite naročilo z zneskom takoj na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK
1849 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

Ko si ameriški bolni ali ranjeni vojaki v neki bolnišnici v Angliji toliko odpomorejo, da lahko vlečejo ta armadni "jeep" okrog po dvorišču, pridejo v razred "A". V razredu "D" so tisti, ki se lahko hodijo: v razredu "C" so taki, ki se lahko korakajo 5 milj; oni, ki so v razredu "B", morajo še skakati in teči. Ko pa pridejo fantje v razred "A", so navadno že zadosti krepki, da gredo lahko nazaj na fronto, za kar jih ni treba priganjati.

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Tudi Serebrjanega in njegove vojake so zaslišali o cilju njihovega potovanja. Potem jim je načelnik vzel orožje in štirje opričniki so sedli na konje, da bi jih spremljali. Kmalu so se v daljavi pokazale barvaste kupole in čudovite pozlačene strehe carske palače. Čujte, kaj pripoveduje o tej palači naš zgodovinar po svedočbah inozemskih vrstnikov Ivanovih:

"V tem grozno razveseljivem bivališču je prebil Ivan večji del časa v molitvah, da bi z neprestano delavnostjo upokojil svojo dušo. Hotel je celo vso palačo izpremeniti v samostan in svoje ljubljence v redovnike; izbral je iz opričnikov tri sto najhujših in jih je imenoval za brate, sebe za igumena, kneza Afanazija Vjatzemskega za samostanskega kletarja, Maljuto Skuratova za paraklissarha, dal jim je meniške čepice in črne halje, pod katerimi so nosili bogate, v zlatu lesketajoče se, s sobolovino obšite kaftane; sestavil je zanje samostanska pravila in jim je bil sam za zgled, kako naj jih izpolnjujejo."

Ivanovo samostansko življenje opisujejo takole:

"Ob štirih zjutraj je hodil s carjeviči in Maljuto Skuratovim v zvonik zvonit k prvi maši, bratje so hiteli v cerkev; kdor ni prišel, je bil kaznovan z osemndnevnim zaporom. Služba božja je trajala do šeste ali sedme ure. Car je pel, čital in molil tako goreče, da so se mu na čelu poznali znaki silnih poklonov do tal. Ob osmih so šli zopet k maši, ob desetih pa so sedli k bratovski mizi — vsi, razen Ivana, ki je stojel na glas čital svete nauke. Potem so bratje jedli in pili do sita; vsak dan je bilo kakor na praznik: pogrčali niso ne vina ne medice; kar je ostalo, so odnesli na trg za reveže. Igumen, to je car, je obedoval pozneje in se je razgovarjal s svojimi ljubljenci o zakonu božjem, po kosilu je dremal ali pa je šel v ječo mučiti kakega nesrečnika. Zdelo se je, da ga ti grozni prizori zabavajo; vračal se je z izrazom priskrbi zadovoljnosti, šalil se je in je bil veselji nego navadno. Ob osmih so šli k večerni pobožnosti; ob desetih je car odhajal v spalnico, kjer so mu trije slepci pravili pripovedke; med pripovedovanjem je zaspal, a ne za dolgo. O polnoči je vstajal in njegov dan se je pričel z molitvijo. Včasih so mu v cerkvi poročali o vladnih stvareh, včasih je dajal Ivan najkrutejša povelja med jutranjo pobožnostjo ali pa med mašo. Enakomernost tega življenja je prekinjal s tako imenovanimi obhodi; obiskoval je samostane, bližnje in daljne, pregledoval trdnjave na mejah ali pa po gozdih in stepah lovil divje zveri, posebno je ljubil lov na medvede, zraven pa se je vsekdar in povsod pečal z državnimi posli, kajti navidezno pooblaščen deželni bojarji niso smeli ničesar odločati brez njega."

Ko je Serebrjani prišel v Slobodo, je zapazil, da loči carski dvorec ali samostan globok jarek in nasip od drugih poslopij. Težko je opisati krasoto in raznoličnost tega bivališča. Niti eno okno ni bilo podobno drugemu, niti en stebel ni bil enak drugemu po obliki in barvi. Mnogoča kupol je venčala zgradbo. Stiskale so se druga ob drugo, se gromadle druga na drugo, segale druga v drugo in se napihovale. Zlato, srebro in pisane ploščice so kakor bleščeče luske pokrivalo palačo od vrha do tal. Kadar jo je obsevalo sonce, ni bilo mogoče razločiti, je li to palača ali veliki kanski cvetoč grm ali ogromna jata žarptic, (Žar-ptica je čudežna ptica iz ruskih pravljic) ki so na soncu razprostrle svoje ognjeno perje.

Nedaleč od palače je stala tiskarna z livarno za črke, z bivališčem za stavce in s posebnim stanovanjem za tuje mojstre, ki jih je bil Ivan poklical iz Anglije in Nemčije. Dalje so se vrstila brez konca gospodarska poslopja, v katerih so živeli ključarji, podključarji, tečaji, kuharji, pe-

ki, hlevarji, psarji, sokolniki in razni dvorski ljudje za razne potrebe.

V silnem bogastvu so žarele slobodske cerkve. Slavni hram Matere božje je bil zunaj pokrit s svetlimi slikami, na vsaki opeki se je lesketal križ; videti je bilo, kakor bi bila cerkev pokrita z zlato mrežo.

Ta čarobni pogled je za hip pregnal črne misli, ki niso zapustile Serebrjanega vso pot. A kmalu je neprijeten prizor kneza opomnil na njegov položaj. Šli so mimo več vislic, ki so stale druge poleg drugih. Tu je bilo morišče s kladami in sekirami. Morišče in vislice so bile črno pobarvane, trdno in trpežno izdelane, ne za eno leto, marveč za mnogo let.

Najsi je človek še tako pogumen, vendar ga pretrese misel, da ga čaka skorajšnja smrt, — ne slavna smrt v žvenketanju mečev ali v gromu topov, temveč mračna in nečastna smrt pod roko zaničevanega krvnika. Ko je šel Serebrjani mimo morišča, očividno ni mogel premagati notranje razburjenosti, ki se je nehotelo pokazala na njegovem izrazitem obrazu; spremljevalci so se posmehnil, ko so se ozrli na kneza.

"To so naše gugalnice, bojar," je rekel eden izmed njih, kažejo na vislice. "Kaže, da so ti všeč, ker ne odvrneš oči od njih!"

Mihejič, ki je šel zadaj, ni rekel ničesar, samo požvižgal je in zmajal z glavo.

Knez in njegovi tovariši so prišli do nasipa in privezali konje k stebrom, v katere so bili v ta namen vdeleni obroči. Jezdec so stopili na ogromno dvorišče, polno prosjakov, ki so glasno molili, peli psalme in razkrivali gnusne rape. Carski nadvorni sluga, stoječ na stopnicah, jim je v imenu Ivanovem delil jedila in denarna darila. Zdaj in zdaj je šel preko dvorišča kak opričnik, drugi so sedeli na klopih in igrali šah ali kocke.

Drugi zopet so bili napravili kolo, metali svajko (neka igra) ter se glasno smejali, ko je kak igralec zgubil in je moral iz zemlje potegniti globoko vsajeno redkev (potek igre). Obлека opričnikov je bila čisto drugačna nego obleka prosjakov; carski osebni stražniki so se lesketali v zlatu. Vsak je imel baržunasto ali brokatno čepico, okrašeno z dragulji in biseri, vsi pa so bili kakor živ okrasek čarobne palače, s katero so tvorili celoto.

Eden izmed opričnikov je prav posebno obračal nase pozornost Serebrjanega. Bil je mlad, kakih dvajset let star človek, ne navadne krasote, a z nekakim neprijetnim, drznim izrazom v obrazu. Bil je še bolj razkošno oblečen od drugih in je imel proti takratni navadi dolge lase; brade sploh ni imel in je kazal v kretnjah nekako žensko malomarnost. Tudi občevanje njegovih tovarišev z njim je bilo dokaj čudno. Govorili so z njim kakor z vrstnikom in mu niso izkazovali nikake posebne časti; kadar pa je stopil h kaki skupini, se je krog odprl in na klopih sedeči so vstali in mu odstopili mesto.

Zdelo se je, kakor da ga negujejo ali pa kakor da se ga boje. Ko je ugledal Serebrjanega in Mihejiča, ju je pomeril z ošabnih pogledom, poklical k sebi spremljevalca in ga, kakor je bilo videti, vprašal po njunih imenih. Nato je s stisnjenimi očmi pogledal na Serebrjanega, se posmehal in nekaj pošepetal tovarišem.

Ti so se tudi posmehali in se razšli na razne strani. On sam pa je šel na stopnice pred vhodom, se uprl ob držaj in ni nehal posmehljivo gledati na Nikito Romanoviča.

Zdajci je nastal dirindaj med prosjaki. Gosta tolpa je navalila na kneza in ga skoro podrli. Prosjaki so kričeč bežali od palače; groza jim je gledala iz obrazov. Knez se je začudil, toda kmalu je izprevredel vzrok njihovega strahu. Silen medved je skokoma zasledoval berače

(Dalje prih.)

RAZNE NOVICE IZ NAŠE DOLGE VASI CHICAGO

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki imajo otroke. Po največ mestih jih kličejo že zadnja dva meseca. Malo so prestali, ko so dobili precejšno število graduirancev iz višjih šol, ki jih niso klicali med šolskim letom.

Kdor hoče imeti gasolin za svoj avtomobil, naj se podviza. V sredo ob zadnji dan, ko bodo morale biti prošnje za obnovno "A" knjižico na uradu OPA. Tozadevne listine (application

blanks) dobite na gasolinskih postajah, na odmerjalnih uradih, pa tudi pri transportacijskih odhroih po vojnih tovarnah. Priložiti morate zadnjo stranico (back cover) sedanje "A" knjižice in "tire inspection report".

Kadar bo nanesla prilika, stopite v muzej znanosti in industrije v Jackson parku. Jutri bo tam dostopna občinstvu nova razstava ali prizor "Včerajšnji glavni trg" (Yesterday's Main Street), ki bo predstavljala kako je bilo vse leta 1910.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. leto.
Članstvo: 38,400 Premožanje: \$5,100,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se niti član ali članica ne morete in bogate katoliške podporni organizacije, potrudite se in pristopite takoj.

Za pojasnila o zavarovalnini in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

Društvo sv. Jožefa

ST. 168, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo, zbirajo vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7.30. Ako se niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste že prestari.

V društvu se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelci pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik: John Pezdirc, 14904 Pepper Avenue, Tajnik: Joseph Ferro, 444 E. 152nd St., Cleveland, Ohio. Zdravniki: Dr. Skur, dr. Petro, dr. Stanny in dr. Opalkar.

DRUŽINSKI

MESEČNIK

"Novi Svet"

je priznan kot zanimiv in dober slovenski list.

• Ljubiteljem lepega slovenskega berila je ta list najboljši tovariš in prijatelj.

• Slihera številka vam prinese poučne članke o tem in onem.

• Zanimive črtice in življenjepise.

• Gospodinje dobijo v tem listu dragocen pouk o zdravju, gospodinjstvu itd.

• In vse to za samo \$2.00 na leto. Za Kanado in ostalo inozemstvo pa stane list \$3 na leto.

• Naročnino sprejema:

UPRAVA 'NOVI SVET'

1849 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Pisano polje

J. M. Trunk

Sami se radi pohvalimo, po bahamo, prijetno nam je, ako kdo drugi nas pohvali. Pod kožo smo vsi rdeči. Kdo so tisti, ki so odšli v Ameriko? Ko sem prvokrat nekaj več slišal na gimnaziji o Ameriki, sem slišal, da je "prijaznišče kriminalcev". Udarite čez profesora, če je lagal. Pred časom je bilo nekaj sličnega med nami. Le manj vredni da so odšli! Ogenj v strehi. Najboljši da so odšli! Well, resnica bo na sredi, vseh nekaj pač. Predsednik Hoover je rekel, da so tu najhujši kriminalci. Udarite ga. Ni še dolgo od tega, izginili gotovo niso. Ali ste imeli opravkov z "Amerikanci"? Svetujem vam, bodite previdni, vsaj jaz še nisem naletel na poštenjaka.

Sami kriminalci gotovo niso prišli v Ameriko, ampak tisti kriminalci so ostali kriminalci in po razmerah postali morda še hujši kriminalci, in odtod prihaja, da je toliko kriminalcev in največ kriminalcev v Ameriki. Ni treba, da skakate.

Amerika je krasna dežela, prva in najboljša dežela na svetu, ves svet gleda na njo, vse mu svetu naj pomaga in bo morda pomagala... pa toliko kriminalne sodrge v ti Ameriki! Odkod to? Ali je zrak tak v Ameriki? Nemci se imajo za prve na svetu, niso ravno od nič, pa morijo kakor za stavo in zdaj je govor, da bodo prišli še s strupenimi plini, in — čudno! — kriminalna Amerika jih mora posvariti in utegne zabraniti to nezasišano kriminalnost. Čudom se moraš človek čuditi. Pa pride kdo v Ameriko. Bil je tam poštenjak od pet do glave in bi bil ostal, ko bi bil ostal tam, tu pa je že jutri — well — poštenjak v miselnosti, naziranju tudi ravnanju je iz njega izginil. Odkod, kako da pride tako?

Dosti vidim med nami. Kakor cerkvena miš je bil. Hlapec, dekla... delavec golih rok. Prišel je in prišlo je. Prišel je zaslužek, mogel je ustanoviti družino, prihranil je za hišo, ima avtomobil, kura gleda vsako nedeljo iz piskra, obleka je, da bi ga še milijonar zavidal, ženska ima najvišje pe-pete, vsa je v židi, kožu je skoroda tak, kakršne imajo hollywoodske "zvezde". Človek bi pričakoval, da bo vsaj nekaj priznanja komu, ko je prišlo do take in takšne izpremembe. Morda bo, vsaj upajmo, da je. Ampak pogostoma naletiš tudi v krogih teh nekdanih "nema-ničev", in med to sedanjo pravcato "gospodo", na najbolj cinično zabavljanje in jesiharsko strupenost na nove in ameri-kanske razmere in na samega Boga, ako se oziraš pri tem tudi na verske kriminalnosti, in te kriminalnosti so najhujše kriminalnosti. Le poslušaj jih te hlapce in te dekile. Podleži, rečeš, bodi pameten sam! Well, roba me vsaj zanima in zanimal se bo za tako roba še ne-kdo, ki je na najvišjem mestu, za te podleže se bo zanimal in še več.

Ker je prišlo do nekega pre-rekanja, sem tudi jaz nekaj zapisal o strpnosti ali toleranci. Zdaj vidim, da je poleg splošne tolerance še neka slovenska tolerance, dogovor namreč, da naj se na shodih prirejenih po namenih Narodnega sveta ne govori o verskih ali svobodomi-selnih zadevah. To je vse dru-gačen point. Tak govor je na mestu, in sem za to, da se ga govorniki držijo. "Beseda dana vez velja". Mislim, da bi bilo umestno, ako bi predsednik shoda govornike na ta dogovor opozoril, in če se kak govornik

dogovora ne drži, naj se mu vzame beseda. Tako bi izostalo nekaj čisto nepotrebnih pre-rekanj, in skupni stvari bi to koristilo, kolikor gre za pomoč stari domovini, ki naj pride od Sansa. Na katoliškem shodu naj se razsodno govori o verskih zadevah, na naprednih o svobodomiselnosti, in skupnih shodih pa le o zadevah, ki so vsem skupne, in skupna zade-va je danes — življenje.

Predsednik Roosevelt je zo-pet pogladil Italijanom brade in jih povabil, naj pridejo. Se mora predsedniku pripustiti. Neki trdijo, da je Italija za Nemčijo v resnici coka. Ali hoče predsednik Nemčijo raz-bremeniti? Italijani bodo prišli, kadar bodo videli polne skledke in še marsikaj. Ali naj pride Amerika s skledami? Ker bodo poleg skled Italijani hoteli še marsikaj drugega, je tu prekerna točka vsaj za Slo-vence, Hrvati pa kakor hočejo, če sploh vedo, kaj hočejo.

Otok Pantelleria se je udal. Vest pravi, da je sam Mussolini zaukazal udajo, dasi je imela posadka hrane in municije še za mesec. Prekerna roba za Slovence, pravim in trdim, ker to cika na pot laške — zmage! Kam naj se Slovenci obrnejo, koga naj se držijo?

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

(ogel Leavitt St.)

Telefon Canal 3817

CHICAGO, ILL.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 5523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

MALI OGLASNIK

PRODA SE

za nizko ceno dvonadstropna lesena hiša. Spodaj je prostor za trgovino in 3 sobe, v prvem nadstropju 2 stanovanji po 4 sobe, ter za 2 kari zidana garaža, na 2306 Blue Island Ave., Chicago, Ill. 1x

PRODA SE

trinadstropna zidana hiša, za katero je v ozadju še manjša zidana hiša. V večji hiši na frontu so trije flati in stanova-nja zadaj v manjši hiši. Blizu Damen avenue na 23. cesti, Chi-cago, Ill. Renti nosijo \$75.00 mesečno. Proda se za nizko ce-no. Za informacije kličite See-ley 7629. (8x9, 13,16)

PRODA SE

vsled odhoda k vojakom, lese-na hiša v dobrem stanju, kate-ra ima dve stanovanji po 4 so-be, za ceno \$3,000, na 1922 W. 22nd Pl., Chicago, Ill. 2x

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio pro-gram, ki se oddaja vsako ne-deljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

ŠIRITE "AM. SLOVENEK"!